

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Van het Hoofdbestuur. — Steuncomité-Parijs. — Verbond van Koloniale Vereen. — Verborgene schatten, die voor iedereen open liggen. — Uit mijn Siameesch Dagboek. — De „Soos”. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huislijf. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Nagekomen Berichten. — Uit den Verren Vreemde. — Mededeelingen. — Adresveranderingen. — Financiële Berichten. — Mutatiestaat van 7 tot 14 October 1931.

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Officieele mededeeling.

Nederland te Parijs in 1931.
Gedenkboek van de Nederlandsche Deelneming aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling.
Uitgave van de Vereeniging „Oost en West”, ten bate van het Steuncomité Parijs.
Onder Redactie van Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., lid van het Hoofdbestuur van „Oost en West”.
Reeds hebben hun medewerking toegezegd de heeren Prof. Dr. L. P. le Cosquino de Bussy, Prof. J. C. van Eerde, P. A. J. Moojen, K. van der Veer, Dr. L. J. van der Waals, Dr. F. C. Wieder, R. Zuyderhoff, D. J. Baltoort en mevr. M. C. van Zeggelen.
Het boek zal worden gedrukt op Kunstdrukpapier en rijk worden geïllustreerd. De prijs zal bedragen f 5.— ingenaaid en f 6.50 in linnen stempelband.

In aansluiting met het vorenstaand worden zij, die foto's of andere afbeeldingen van het inwendige van het oorspronkelijke paviljoen of van verloren gegane voorwerpen onder hunne berusting hebben, uitgenoodigd deze, met bijschrift, te willen toezenden aan den heer Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., voornoemd, Singel 1, Deventer, opdat daarvan eventueel gebruik gemaakt kan worden bij de samenstelling van het Gedenkboek.
Desgewenscht ontvangt men een en ander weder terug.

GRATIS!

Zij die met of na 1 October 1931 als lid tot de Vereeniging toetreden (minimum contributie f 5.— 's jaars) ontvangen gratis het „Koloniaal Weekblad” over het laatste kwartaal van dit jaar.

Steuncomité-Parijs.

Den schenkers werd het door „Oost en West” uitgegeven werkje „Onze Overzeesche Gewesten” bij wijze van kwitantie en onder dankbetuiging toegezonden.
Zij, die dit boekje onverhoopt niet mochten ontvangen hebben, gelieven hiervan even te berichten, opdat de toezending onverwijld volge.
Gespecificeerde opgave, onder initialen, van de per giro ingekomen gelden van 3 t/m 9 October.
Middelburg. Kamer v. Kooph. f 100.—
Leiden. Indol. Verg. f 15. Koeta Radjja. f 585.—
Sub-comité f 470.— Totaal f 38.877.23
Reeds verantw. van 30 Juni t/m 2 Oct. 38.877.23
Kas. Geen ontvangsten.
Verantw. van 30 Juni af (Zie vorig K.W.) 3.549.21
Geen storting bij het Agentschap der Ned. Handelsmij. alhier.
Verantw. van 30 Juni af (Zie vorig K.W.) 10.883.75
Totaal t/m 10 Octob. (Giro t/m 9 Oct.) 53.895.19
10 Sept. Overgemaakt aan de Nederl. Handelsmij. te Amsterdam (Zie vorig K. W.) 48.000.—
Bestuur (behoudens alsnog te verevenen onkosten) f 5.895.19
HET STEUNCOMITÉ PARIJS.

Verbond van Koloniale Vereen.

Op 10 October zijn afgevaardigden van eenige der grootste koloniale vereenigingen op de kantoren van Oost en West in Den Haag bijeengekomen om den grondslag te leggen van een verbond van al die vereenigingen in Nederland en Indië.

Het doel van dat verbond is om buiten politiek en godsdienst:

- 1e. de belangstelling te wekken en te onderhouden in de overzeesche gebieden van Nederland;
- 2e. de belangen te behartigen van Nederlandsche onderdanen die in de overzeesche gebieden van Nederland werkzaam zijn of geweest zijn;
- 3e. verband te onderhouden met buitenlandse vereenigingen, die een overeenkomstig doel nastreven, ook om de kennis van Nederlandsche koloniale toestanden in den vreemde (die blijkbaar uiterst gebrekkig is) te vermeerderen en dezerzijds een beter inzicht te krijgen in de toestanden in vreemde koloniën.

Lid van het verbond kunnen slechts zijn vereenigingen, die geheel of grootendeels bestaan uit personen, die in de Nederlandsche overzeesche gewesten werkzaam zijn of geweest zijn.

De bedoeling is, dat het verbond lid zal worden van de Fédération Internationale des Coloniaux et anciens colons, waarvan de grondslag is gelegd op de koloniale tentoonstelling te Parijs.

De leiding van de oprichting van het Nederlandsch verbond berust bij den heer R. Zuyderhoff, voorzitter van Oost en West, een commissie is aangewezen voor het ontwerpen van statuten en huis-houdelijk reglement.

Alle koloniale vereenigingen van welke verwacht kan worden dat ze met het gestelde doel instemmen, zullen worden uitgenoodigd tot het verbond toe te treden, voor zoover ze bekend zijn.

Verborgene schatten, die voor iedereen open liggen.

„Zalig is hij, die leest, want de tijd is nabij”.

(Openb. I: 3.)

't Was in de vacantedagen, dat ik het genoegen heb gehad, eenigen tijd in het hoofdkwartier van onze Vereeniging „Oost en West” aan het Korte Voorhout 6, te 's-Gravenhage te vertoeven.

Voor wie het nog niet weten mocht — en dat zijn hoofdzakelijk de leden buiten Den Haag, want de Haagsche leden kennen natuurlijk hun eigen gezellig home veel beter dan ik — voor de „buiten”-leden dan, geef ik even een korte beschrijving van het terrein, waar die verborgene schatten zoo maar voor het grijpen liggen. 't Korte Voorhout vindt u natuurlijk wel — en dan ziet u het oude patricische huis tegenover den Schouwburg en naast Hotel Paulez vanzelf. Daarin is beneden gevestigd het Bankiershuis van Menno — waar u binnen gaat en tegen den portier zegt: „Oost en West!” Die antwoordt dan: „jawel m'neer, de trap op!” Boven gekomen ziet ge recht voor u de leeszaal. Links van u is de expositiezaal, d.w.z. er worden daar wel eens exposities gehouden, maar meestal is daar de heer Harsveldt te vinden. Aan uw rechterzijde vindt ge in het verlengde van de leeszaal, de werkkamer van den inlichtingendienst onder directie van den heer Raedt van Oldenbarnevelt en aan 't eind van den gang, die van den algemeenen secretaris, den heer v. d. Brugh. Door dit vertrek komt men ten slotte in een zijkamer, waar de administrateur de heer Filet zetelt. Laat ik er bij vertellen, dat men van 10—5 uur welkom is, en alle heeren zich zullen bejiveren u van dienst te zijn.

De aankleeding van al die vertrekkers is sober, zakelijk, en mocht er iemand zijn die meent iets bij te kunnen dragen ter verlevendiging of verfraaiing... met warmte beveel ik onze localiteiten aan.

Maar ik wilde niet hier komen om inlichtingen, ik wilde alleen maar snuffelen in onze leeszaal, en ik zou 't om meer dan één reden prettig vinden, als er veel meer leden en niet-leden van die kostelijke gelegenheid gebruik gingen maken.

Als men in de deuropening staat ziet men in het midden een lange tafel beladen met boeken en stoelen er om heen — links en rechts van de deur een paar doodeenvoudige boekenkasten met boeken erop en erin.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Weimarstraat 63, Den Haag
Telefoon 332739

In de onmiddellijke nabijheid van de tramlijnen 3, 5 en 12

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste

eischen van hygiëne en comfort

Zwembaden • Kuipbaden • Stortbaden

Stoom- en heete Luchtbaden

Zeezout-, Dennen-, Koolzuur- e. a. Baden

— Waterbehandeling — 5167

Leden van „Oost en West”.

Het aangewezen adres voor 1e kwaliteit Melk en Melkproducten is de N.V. Melkinrichting „DE NIEUWE LANDBOUW” 5443
DEN HAAG: SCHEVENINGEN:
N.W. Buitensingel 50 Wassaarschestr. 127
Telefoon 333855. Telefoon 550363.

Prijs f 135.—. 5 jaar garantie.
Waarom ??? zoudt U niet eens komen zien en vergelijken? Het kost U niets, verplicht U nog minder! En wellicht... bespaart U veel!!
De kleine TORPEDO met de groote prestatie.
AMERICAN TYPEWRITER TRADE
RIJSWIJKSCHEPlein 34 en TORENSTRAAT 140
Telefoon 114231. 5582

P. G. C. HAJENIUS
OPGERICHT 1826 5467
AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE
Rokin 92/96 Noordeinde 64
SIGAREN
SIGARETTEN, TABAK

Fa. J. H. van Andel
Huishoudelijke Artikelen,
- Electriche Apparaten - 5432
Electro Vapour Radiatoren, G. E. Koelkasten
Willemsparkweg 30, Tel. 25882, A'dam Z.
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

SPAART
 OM ONAFHANKELIJK TE WORDEN
NUTSSPAARBANK
 .. TE 'S-GRAVENHAGE

5132

DOET UW VOORDEEL
 EN LAAT PER KILO WASSCHEN

STOOMWASSCHERIJ
N. V. GEBR. SMEELE

HAAGWEG 499-501 — LOOSDUINEN
 TELEFOON No. 339214
 VRAAGT TARIEVEN

5212

MUZIEKLYCEUM

Dir. S. L. WERTHEIM
 DAENDELSSTRAAT 27 — Telefoon 772515
 Opleiding voor Amateurs en Vakleerlingen.
 SCHOOLGELDEN:

voor elementair onderwijs VIER GULDEN per maand, in klassen van drie leerlingen. Eén uur instrumentaal en één uur kl. theorie per week.
 Middenklas. VIJF GULDEN per maand, in klassen van drie leerlingen.
 ZES GULDEN VIJFTIG CENT per maand, in klassen van twee leerlingen.
 TWAALF GULDEN VIJFTIG CENT per maand voor één uur per week privaates en één uur theorie. 5636

Bewegingskunstklas voor kinderen f 3.50 per maand; voor volwassenen f 4.50 per maand.
 Inschrijving dagelijks van 9.30 uur v.m. tot 8 uur n.m. Prospectus gratis op aanvraag, ook per Telefoon 772515.

ANTHRACIET

Belgische Anthraciet 30/50 f 2.15 per H.L.
 Belgische Anthraciet 20/30 f 2.— per H.L.
 Belgische Anthraciet 50/80 f 2.10 per H.L.
 Belgische Eierkolen f 1.30 per H.L.
 Geklopte Cokes f 0.90 per H.L.
 Parel-Cokes f 0.80 per H.L.

Franco thuis met maat. Bestelkantoor
JASPER, Naaldwijkstraat No. 87-89, Den Haag.
 Tel. 110782. 5217 Zendt briefkaart.

W. E. DRUCKER

asp. Lid van de Nederlandsche Broederschap van Makelaars.
KOOP EN VERKOOP — HUUR EN VERHUUR
 HYPOTHEKEN en ASSURANTIES.
 Speciaal gem. Heerenhuizen, Villa's, Appartementen, Kamers, met en zonder pension. 5239
 — Huurders en Koopers geen kosten —
SCHEVENINGEN, 187 Nieuwe Parklaan. Tel. 550263.

Stoom Wasch- en Strijkinrichting
GEZ. VAN DEN BOSCH & Co.
 Dirk Hoogenraadstraat 168
 (Tegenover het Circus bij het Gevers Deijnootplein)
 Telefoon 551172 5614 **SCHEVENINGEN**

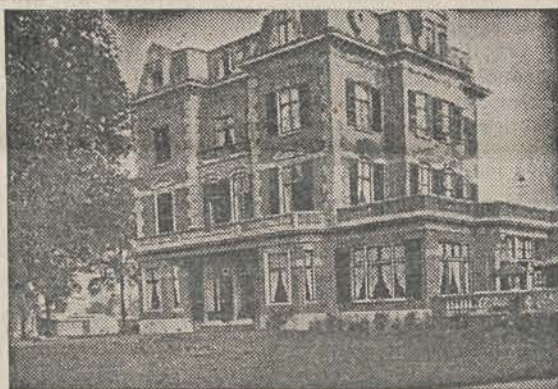
N. V. SCHMID'S Effecten- en Productenhandel
PLEIN 9, DEN HAAG

Telefoon 112384, b. g. g. 772888. 5639
Directe lijn Amsterdamsche Beurs.
 Uitvoering van alle orders in EFFECTEN en PRODUCTEN (Suiker, Katoen, Rubber enz.). — Speciale voorlichtingsdienst **Amerikaansche** en **Indische** fondsen. NEW-YORK — LONDEN — CHICAGO — PARIJS
 Amsterdamsche Beursverbinding „Mählers Bank, N.V.”
 — Heerengracht, Amsterdam. — Anno 1907 —

DE N.V. BEGRAFENIS-ONDERNEMING
„SIMPLICITAS”
 VAN W. JINNEMÉE & ZONEN TE 'S-GRAVENHAGE
 IS ONMIDDELIJK IN HET BINNEN-EN
 BUITENLAND TE ONTBIEDEN VOOR REGELING
 VAN EEN TRANSPORT, BEGRAFENIS OF CREMATIE
KANTOREN: DENNEWEG 71-73
 GARAGES, KISTENMAKERIJ EN DRUKKERIJ: HOOIKADE 43-57
 TELEFOON: 111314 EN 112890

ANTHRACIET.

De firma **ROMIJN** levert Belgische Anthraciet, afm. 20/30 à f 2.20, afm. 30/50 à f 2.20 p. H.L., Belgische Eierkolen f 1.30 p. H.L. Geklopte Cokes f 0.95. Steen- en gruisvrij.
 Maat bij aflevering. Hoofdkantoor:
Van Ravesteijnstraat 166, Den Haag. Telef. 391077
 5171

— HERSTELLINGSOORD —
„Huize Maria Emalia Dorrepaal”
 gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving met grooten tuin en waterpartij. Uiterst geschikt voor repatrieerenden en herstellenden, die, op advies van een geneesheer, eenigen tijd rust behoeven. Pension f 3.— à f 4.— per dag. Prospectus met alle gewenschte inlichtingen worden, op verzoek, toegezonden door de Directrice: West-Vlietweg 115, Voorburg. 5235

F. C. DE BRUYN

Magazijn van
Comestibles en Koloniale Waren
 Alle artikelen voor de RIJSTAFEL
 Franco bezorging in stad en omstreken 5235
Danckertstr. 43, Den Haag, Tel. 334088-334089

VEENESTRAAT 15 DEN HAAG
 HEEREN- en JONGENSKLEEDING
 Speciale afdeling voor KLEEDING NAAR MAAT
 Stalen, modelboekjes en prijscourant op aanvraag. 5264

Apeld. Coöp. Fabriek van Melkproducten

(A. C. F. v. M.) 5600
„MARIËNDAAL”
 TELEFOON 163 TELEFOON 163

MEUBELLEN

Door rechtstreekschen verkoop van Meubelfabrikant aan 't publiek is alle tusschenhandel uitgeschakeld. Geen dure verkoopkrachten, dus geen onnoodige kosten. Chique Salonstellen bestaande uit groote Bergère-fauteuil, ronde Chesterfield-fauteuil, 4 massief eiken Q. A. Stoelen, bekleed met vocht-echte velours naar keuze f 140.—. Verder Salonstellen, bestaande uit 2 groote Clubfauteuils, 4 massief eiken Stoelen met sportverbinding, bekleed met zijden vocht-echte velours f 90.—. Levering van alle Meubelen' spotgoedkoop, Buffetten, Dressoirs, Rooktafels, Ligfauteuils' Spiegels, Bloemtafels, Schuiftafels, Linnenkasten enz.

Alle Meubelen worden onder garantie verkocht.
 Komt zien bij
D. STADHOUDER
 SCHEPRADSTRAAT 33-35-37 — Telef. 118226
 bij den Trekweg. 5200

GEBR. BERVOETS

UITRUSTINGEN 5315
 voor Heeren en Kinderen

C. VAN KAMPEN

Behangerij — Stoffeerderij
 Verhuizingen 5037
Badhuisweg - APELDOORN

PRACHTIGE

Tweemaal per jaar (in Februari en in Augustus) zenden wij, uitsluitend aan particuliere bloemenliefhebbers, gratis onze fraaie, in koper-diepdruk uitgevoerde prijscourant, rijk geïllustreerd met natuurgetrouwe foto's. Deze prachtige en duidelijke handleiding voor het aanleggen en onderhouden van 'n bloementuin ligt ook klaar voor U! Vraagt spoedig Uw exemplaar aan bij:
N. V. L. Stassen Junior
Hillegom - Tel. 2257
 Bloembollen - Planten - Zaden
 ALLE ARTIKELEN
 WORDEN GELEVERD
 ONDER GARANTIE

PRIJSCOURANT GRATIS

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West” 5055

KAWEE'TJES

ARNHEM

Maatschoenmakerij — Specialiteit in Rij-Kaplaarzen
G. FLIPSE & ZONEN - ARNHEM
 KONINGSTRAAT 10 TELEFOON 1483
 Magazijn van prima Schoenwerk.
 5203 Tevens Reparatie-Inrichting.

VIERHOUTEN

Hotel-Restaurant „SCHEFFEL”
VIERHOUTEN (VELUWE) — Telefoon 17
 Zomer- en Winterverblijf. Centrale verwarming.
 30 kamers. Groot terras. Grootte Boxen-Garage. 5136

HAARLEM

Vleeschhouwerij H. Houtman
Koninginneweg 46 — Haarlem
 Het adres voor Indische families. 5113

UTRECHT

A. J. BALJET 5094
KLEERMAKERIJ „DE CITY”
 Oppericht 31 Maart 1876 — **UTRECHT**
 Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”

SCHRÖDER

GROENMARKT DEN HAAG

TELEFOON 1-1-6-1-7-3 5506

WOLLEN- EN DONSDEKENS**KAMEELHAARDEKENS****TOCHTDEKENS****AUTOPLAIDS**

OPKLAPBARE

WANDBEDDEN
IN HET BETERE GENREMET BIJPASSEDE EIKEN KASTEN
IN DIVERSE MODELLEN**DEN HAAG**

GOUD — ZILVER — UURWERK

BRILLEN, ook op voorschift van H.H. Doktoren.
F. VERSCHUREN, Tesselscheplein 66. Tel. 555036
Eigen Reparatie-Atelier. 5277Inkoop en Ruiling tegen de hoogste waarde.
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

Verder, aan de smalle zijden, tafels... neen planken op schragen, alweer beladen. Aan de andere lange zijde in 't midden de schoorsteen, waarvoor het origineel prijkt van het bekende cliché van Oost en West maar het onderschrift in zilverkleurige letters op blauw veld is nu onze spreuk: „Oost en West en Nederland krachtig door het Rijksverband”. (Wanneer krijgen we eens een cliché waarop die spreuk ook duidelijk uitkomt?). Links van den schoorsteen een tafel met boeken tevens gelegenheid om te schrijven, en rechts weer zoo'n kast als de andere met groene gordijnen. Er is niemand en eenigszins vreemd doet het misschien aan, dat men daar zoo maar naar binnen kan gaan, een boek, krant, of plaatwerk kan nemen en gaan zitten lezen, studeeren of platen kijken of kaarten raadplegen, terwijl men het daar als van zelfsprekend beschouwt, dat men alles weer op zijn plaats terug brengt... wat tot nog toe ook steeds het geval is geweest, behalve met sommige nummers van kranten...

Het spreekt van zelf, dat de lectuur en wat er

verder te zien is verband houdt, rechtstreeks of meer verwijderd met onze koloniën.

Maar welk een keuze! Om u een idee te geven noem ik slechts enkele uiteenlopende onderwerpen, waarover u min of meer uitgebreide literatuur kunt naslaan: b.v. over het „Volkscredietwezen”, of over „de afvoer van faecaliën in de Tropen middels rottingkelders met bodemreiniging” van de „Mededeelingen” van het Dept. B.O.W. in Ned. Indië. Misschien stelt u meer belang in de „Berichten van de afd. Handelsmuseum van het Koninklijk Koloniaal Instituut — waarvan ik een interessant werk zag over de oppervlakte technisch bevoeid en bevolkingsbevloeiing, met diagrammen over de mais- en rijsttoest, betreffende Java; Decentralisatie, verslag 1929, en 25 jaren Decentralisatie 1905—1930. Het tijdschrift voor Zendingwetenschap ligt er met welgeteld nog 18 andere van allerlei richting, waaruit een schat van volken- en menschenkennis is op te diepen — zoo b.v. de „Indische Gids”; „Het Koloniale Tijdschrift”; „Koloniale Studiën”; „Oedaya”; het tijdschrift van het Kon. Aardrijkskundig Genootschap; „Teysmannia”; „Commercieel Bulletin voor Nederland en Koloniën” en tal van „Indische” kranten. Waar als afzonderlijk punt in ons programma de bevordering van de inheemsche volkskunst genoemd wordt, is te verwachten, dat ook dit levensgebied goed is vertegenwoordigd en kan ik even uw aandacht vestigen op: „De Inlandsche Kunstnijverheid” door J. E. Jasper en Mas Pirugadie; „Nederlandsch Indië Oud en Nieuw”. De Platen-atlas over Indonesische Kunstnijverheid door Prof. T. J. Bezemer.

En prachtwerken zijn er, om van te watertanden, om rustig te doorbladeren in een stemming van „ik en weet 't niet”, of met gespannen gretige aandacht: b.v. „Onze West” van Fred. Oudschans Dentz en Herm. J. Jacobs; en „The Importance of Java seen from the Air” of 't plaatwerk van Dr. Gregoor Krause over Borneo met de mooie afbeeldingen van geheimzinnig oerwoud en melancholische apen — en anders „Per Stoomvaart Mij. Nederland naar Java” door Willy Sluyter.

Daarnaast vindt u nog heel wat, dat in meer verwijderd verband staat tot onze koloniën. Zoo vond ik aanwezig: „Die Britse Rijk” van M. Steyn Vorster, een studie over het ontstaan van het Britsche imperium; „Toyohiko Kagawa”, door Dr. H. G. v. Beusekom over het Christendom in Japan (uit de serie Lichtstralen op den akker der wereld). Le monde nouveau; „The Asiatic Review”; „Extrême Asie”. Revue Indo-Chinoise; „La Quinzaine Coloniale” organe de l'Union Coloniale Française, zooveel als een zuster van ons Koloniaal Instituut en nog zooveel meer op allerlei terrein. Laat ik nog even noemen het verslag van het Bosscha Leprosia Licht-Instituut: „Het kruis der Leprosen”; een prachtig werk over Siam; „Octrooi- en Merkenblad”; de Koloniale roeping van Nederland, Chung Hwa Hui tsa Chih, orgaan van de Chinese vereeniging, dat artikelen bevat in het Nederlandsch, Fransch en Engelsch.

En ten slotte, woordenboeken, catalogi van bibliotheken, encyclopedie, handboeken, kaarten, te veel om op te noemen.

op haar legmatje, voor zijn veldbed en zoo slapen zij in, zij onbewust de vingers beroerend van zijn hand die buiten het veldbed stak en op haar matje steunde.

Plotseling schrok hij wakker, een doordringende geur prikkelde. Hij richtte zich op, wreef zijn oogen uit, het was al licht, de natuur was reeds ontwaakt — de hut was leeg, zij scheen als door zorgzame hand opgeruimd, alle knusse dingen welke aan een vrouw herinnerden en waaraan hij zoo gewoon was geraakt, waren verdwenen... als verwezen staarde hij rond, met groote oogen elk plekje doorzoekend... totdat zijn oogen stuitte op haar Boeddhabeeld dat geheel omslingerd was door Datura's — de doodenbloemen. Met een kreet als van een gewond dier sprong hij van zijn veldbed, maakte alarm, brulde iets tegen zijn jagers en rende het oerwoud in.

Zij zochten den geheelen dag, drongen in het dichtste kreupelhout, doorwaadden de rivieren, zochten op droogliggende banken, totdat zij bij het vallen van den avond haar vonden, in de rivier, in een inham, als slapende op een bed, op een tapijt van witte lelies.

In het oerwoud werd zij te ruste gelegd, tusschen de luchtwortels van een grooten woudreus, de datura-bloemen, de prachtige witte kelken werden met haar begraven... maar de reuk bleef in den Boeddha, in haar Boeddha die iets van haar wonderlijk teer lichaampje bevatte, n.l. een druppel bloed, haar afgenomen toen de Boeddha voor haar gegoten werd.

Sinds dien dag kon mijn oom geen bedienden meer houden, soms ging het langen tijd goed — totdat plotseling het geheele huis weer met die lucht doortrokken werd en wij even plotseling zonder bedienden zaten.

Eenige dagen voor den dood van mijn oom was de lucht er weer, trillend van top tot teen kwam de chauffeur zeggen dat hij wegging, kon geen seconde langer blijven, dat was de lucht van den dood!

„Handelsschool voor de praktijk”

De overgang van school naar kantoor.

Eenjarige Dag- en Avondschool.

Stenografie . . . f 10. — per cursus van 3 maanden

Machineschrijven f 10. — per cursus van 3 maanden

Aanmelding van leerlingen dagelijks. 5237

Laan van Meerdervoort 650

TELEFOON 338202.

5064

Fa. BASTIAAN JANSEN
KLEERMAKERIJDAMES- EN HEEREN SPORT- EN LIVREI-
KLEEDING EN UNIFORMEN NAAR MAATReizigersbezoek op aanvraag door het geheele land
OLDEBARNEVELTSTRAAT 89, TELEF. 57557, ROTTERDAM**WAAROM??**

gaat U Uw welverdiend verlof doorbrengen in **ongezellige, onvrije en meestal dure** gemeubileerde woningen, terwijl wij U **compleet naar Uw eigen smaak en billijk** installeren en bij Uw vertrek binnen 12 maanden Uw meubilair weer voor **tweederden** ($\frac{2}{3}$) van den koopprijs terug nemen. 5622

Verkoophuis

101 GROOT HERTOGINNELAAN 101 - DEN HAAG

F. J. POT, Dir.

Prins Mauritschool

der Ned. Herv. Gemeente

RESEDASTRAAT 26 - DEN HAAG

School voor L.O. met 7 leerjaren

Opleiding H.B.S., Gym-
nasium e.d. in 6 of
desgewenscht in 7 jaarCursussen in Fransch, Duitsch,
Engelsch en Handenarbeid

5628

Uit mijn Siameesch Dagboek

(Wonderlijke dingen)

door

L. D. PETIT.

(Vervolg van blz. 484.)

Zijn definitief besluit was genomen, hij zou haar terug zenden naar het Noorden van Siam, waar zij vandaan kwam, hij nam haar mee op een jacht-partij in de jungle, in het oerwoud. Hij dacht toch dat het gemakkelijker voor hem zou vallen het haar te vertellen in de eeuwenoude, onverzoenlijke jungle waar een menschenleven evenveel waarde heeft als dat van een insect.

En zoo gebeurde het op een avond, — de maan drong door tot in hun tent en verlichtte de geheimzinnige glimlach van het Boeddhabeeld, dat zij niet had willen achterlaten, hij haar in zijn sterke armen nam, haar op zijn knie neerzette en het teere wezentje dicht tegen zich aandrukte en haar trachtte uit te leggen dat zij veel gelukkiger zou zijn tusschen haar volk — dat zij een goed huwelijk zou kunnen doen, kinderen zou krijgen misschien rijk zou worden... en als troost liet hij er op volgen „dat hij van haar zou blijven houden, dat zij altijd zou blijven zijn klein en lief vrouwtje, maar als uit een droom — en dat hij, wanneer hij verlof zou hebben haar zou komen opzoeken”, zoo praatte hij door, bang voor de stilte die komen zou.

Het kleine, tengere figuurtje zei niets, het kroop als verkild tegen zijn schouder, geen woord kwam over haar lippen, met groote open oogen staarde zij naar den Boeddha, wiens hand naar beneden wees in houding van meededoogen, en hij praatte maar door, steeds door, totdat het lichaampje zich ontpande en zij zich aan hem vastklemde als een kind.

Lang na middernacht legde hij haar, zij was aan zijn borst in slaap gevallen, heel voorzichtig neer

er zou zeker hier in huis een doode komen... twee dagen later maakten mijn oom en ik een kist open, wij moesten het wel zelf doen, de bedienden waren toch weg — mijn oom verwondt zich aan een spijker — bloedvergiftiging — twee dagen later stond ik als eenzame in dat vreemde tropenland.

Toen ontmoette ik u, waarom weet ik niet, ik had het gevoel of wij elkaar heel lang kenden en dat u mij was toegezonden, juist op dat moment om mij te steunen en mij troost te brengen. — U was ingesteld op de schoonheid en de innige mystiek van den Boeddha en het was daarom dat ik u dat Boeddhabeeld heb gegeven, dat beeld dat iets bevat van de ziel en de gebeden van een kind-vrouwtje dat eens mijn oom lief had en ik dacht, het gaat nu toch zoo ver weg, weg van het Oosten waar de Datura bloeit, de lucht zal dus wel gelijk met de herinnering aan dezen Boeddha hier blijven.”

Eenige dagen later waren wij weer thuis, nu stonden wij zoo geheel anders tegenover den Boeddha, nu was het of wij iets van elkander wisten, of wij iets met elkaar gemeen hadden, zijn tegenwoordigheid gaf ons zelfs een gevoel van rust en hierdoor kwam het dan ook dat wij, hetgeen wij vroeger bijna nooit deden 's avonds na den maaltijd ons terugtrokken in de Oostersche kamer en daar ons lieten gaan en trachten te luisteren om de subtiële schoonheid van den Boeddha te kunnen waarnemen en door haar eeuwigheids-adem te worden beroerd, want, zooals een vriend mij eens schreef, „de schoonheid die van een Boeddha uitgaat is als eene fluis-tering uit verre verten die zacht, teeder en vervlietend als een geur uit de vorm- en lijnenharmonie tot onze ziel komt.”

Op een avond, wij zaten ieder in onze courant verdiept, zei ik plotseling, waardoor en waarom wist ik niet, van mijn courant opkijkend in de richting van den Boeddha, „zeg, vrouw, het is net

't Was er stil en rustig; het straatruoer dringt er bijna niet door, bezoekers waren er zeer weinig, stil kijken de geschilderde portretten van onze vroegere voorzitters Ch. R. Bakhuizen en W. Sonneveld op mij neer. Ik leg mijn lectuur: „Naar een Nieuwe Samenleving” door R. M. Noto Soeroto neer: „Zonder Nederland en de Nederlanders geen Indische doktoren, ingenieurs, juristen, accountants nationalisten of intellectuele volksleiders... „Indonesisch, dit begrip heeft iets negatiefs in zich, 't moet iets positiefs worden, iets synthetisch, en wij moeten aansturen op behoud van den band tusschen blank en bruin op voet van evenwaardigheid.”

Over een twee weken, gaan wij onze najaarscampagne in elkaar zetten; andere afdeelingbesturen zullen dat ook gaan doen; de rubriek „van de afdeelingen” in ons Koloniaal Weekblad zal weer grotere ruimte gaan innemen. Laten we hopen, dat ook de lijst van Nieuwe leden, daarmee gelijken tred zal houden.

't Zal daarmee misschien moeilijker gaan dan anders, of nog moeilijker. Vele van onze begunstigers zijn genoodzaakt hun subsidies in te trekken of sterk te verminderen; de omstandigheden zijn ongunstig, dus moeten we intensiever te werk gaan, harder kloppen, taaier volhouden. Hebben we niet het voorbeeld van den wederopbouw van ons paviljoen te Parijs en blijkt uit de lijst van de bijdragen niet, dat er werkelijke belangstelling is? Dus hebben we alleszins recht, te hopen en te verwachten, dat een rijke oogst voor „Oost en West” te velde staat en wij blijmoedig weer onze taak in deze kunnen opnemen.

„Zalig is hij, die leest, de tijd is nabij”.
J. C. BAARS.

Apeldoorn, Aug. 1931.

DE „SOOS”

(Herinneringen van een Indisch-„oud-gast”.)

„De mensch zal niet alléén zijn”; een tikje minder elegant gezegd: „de mensch is een kuddedier”. Tot een kluzenaarsbestaan gevoelt zich toch maar een zeer enkele aangetrokken; de overgrote meerderheid heeft er behoefte aan zijn soortgenooten te ontmoeten, met hen van gedachten te wisselen, nieuwtjes te vertellen of op te doen. Is men met elkaar niet „on visiting terms” dan bieden café's de gelegenheid tot ontmoetingen op neutraal terrein. Wenscht men die in besloten kring, dan wordt een club of sociëteit opgericht. Sterker nog dan in Europa doet zich in Indië de behoefte aan zoo'n verenigingspunt gevoelen, vooral op kleine plaatsen, waar uiteraard gelegenheden tot verstrooiing niet of uiterst schaars voorkomen. Het moet dan ook al een heel klein nest wezen, dat geen „soos” bezit, al is het aantal der leden vaak niet heel veel grooter dan dat der bestuursleden. Het gevoel van saamhorigheid in de Europeanen is, bij de geweldige meerderheid der inboorlingen, natuurlijk sterk ontwikkeld en spoort krachtig aan tot onderlinge aaneensluiting en wan-

of ik dat kleine Siameesche vrouwtje voor den Boeddha zie liggen, de handen in sembah-houding”. Nauwelijks had ik dit gezegd of de kamer vulde zich met dien doordringenden zwaren geur van doodenbloemen.

Zonder mij verder ook maar van iets rekenschap te geven, ben ik opgestaan, heb in een bloemenwinkel bij ons in de straat bloemen gekocht, witte bloemen, een arm vol en heb die neergelegd aan den voet van den Boeddha, heb wierook gebrand, wierook gemaakt volgens een geheim recept, waarvan wij, als iets heel precies een fleschje gekregen hadden van een Raden Ajoe, ergens op Java.

Dat was ónze hulde — dat was óns reuk-offer aan de ziel van het kind-vrouwtje dat zich gegeven had zonder iets terug te vragen — ónze sembah voor dat wonderlijke wezentje dat daar in het verre tropenland het leven vermooid had van haren blanken meester.

Na dien avond van bloemen en van doepa is de groote rust gekomen — geen geur meer van Datura's, van Kambodja's of Katjoe-Piring... alleen de glimlach van den Boeddha is gebleven.

Maar ook vanaf dat oogenblik, vanaf dien avond zocht onze statige Angora een ander plekje, het was, als ware hij schuw voor den Boeddha geworden, nu schuurde hij zich al spinnende tegen een Chineeschen wijsgeer, eene schepping uit de handen van een door de Goden bezielde kunstenaar uit de Ming-Dynastie — en als het dier zich dan als een bontje om het beeld gekronkeld had en rustig sloop, dan was het of de Boeddha met zijn eeuwigen glimlach tot hem wilde zeggen: „droom je droomen poes, er zijn dingen in het leven die men alleen maar begrijpt door ze te hebben liefgehad, of door ze te hebben gehaat, maar er zijn er ook, die men zelf beleefd moet hebben om te te kunnen bevatten, zoo is het poes! droom je droomen.”

neer het aantal Europeanen hetzij volbloed of van gemengd ras maar gering is, kan men bij de toelating tot het lidmaatschap niet al te kieskeurig zijn. Op kleine plaatsen komt het dan ook lang niet zelden voor, dat men aan de „kletstafel”, als man van eenige positie, komt te zitten naast zijn schoenmaker of zijn leverancier van dranken en provisiën, maar niemand vindt dit vreemd, al waren die nijveren nog niet lang geleden gewoon soldaat. Het burgerpakje heeft een sterk nivelleerende uitwerking; die het draagt is „toewan”. Ook inlandsche hoofden waren wel lid van de soos, evenals Chinese „officiëren” (de tusschenpersonen tusschen het civiel bestuur en de Chinese inwoners, naar gelang van het aantal dezer laatsten dragen hunne hoofden den titel van luitenant, kapitein of majoor.) Gewoonlijk echter maakten deze personen slechts bij bijzondere gelegenheden van hun lidmaatschap gebruik.

De soos vormde het middelpunt van het gezellige leven; behalve het gewone dagelijksche gebruik, dat er door de leden van gemaakt werd, bood het gebouw de gelegenheid tot het geven van dans- en andere partijen en van uitvoeringen door amateur-vereeningen op het gebied van muziek en dramatische kunst. Soms was het gebouw een eenvoudig tooneeltje rijk, anders werd er fluks een in elkaar geknutseld. Dit kwam ook goed te pas, wanneer het plaatsje aangedaan werd door rondreizende „artisten”, die hetzij solo, dan wel in gezelschappjes, den soosleden van hunne kunstgaven deden genieten. Ook St. Nicolaasfeesten, die in Indië niet het huiselijk karakter als in het moederland hadden, vonden in de soos het benodigde terrein.

Bij al die bijzondere gelegenheden hadden ook de dames der leden toegang. Zóó was de toestand een dertig jaar geleden; op de kleine plaatsen in de binnenlanden zal die ook thans nog wel dezelfde wezen.

's Morgens leek de soos wel uitgestorven; wel kwam er nu en dan een enkel lid even binnenvallen om de jongste couranten in te zien of zijn dorst en-passant te lesschen, maar het geregelde bezoek begon gewoonlijk tegen half twaalf. Dan was voor velen de ochtendtaak (in Indië begint die veel vroeger dan in Holland, voor officieren zelfs reeds om 6 uur) afgelopen en verlangde men naar wat ontspanning en gezelligheid. De meesten schaarden zich om de ronde „kletstafel” (die hetzij in het lokaal of op een terras er vóór, het „schabelletje”, stond) schommelende op wipstoelen en met de voeten op een ijzeren ring die de pooten (van de tafell) met elkaar verbond. Een paar hartstochtelijke dobbelaars zetten zich aan speeltafeltes, anderen gingen naar het biljart.

Dat men niet op een droogje bleef zitten (en dat nog wel in een dorstverwekkend land onder de tropen) spreekt vanzelf; men begon met een glas bier of ijswater (als er ijs te krijgen was) en ging daarna over tot pittiger kost, gewoonlijk een „paitje” (bittertje). Het diminutief was niet euphemistisch bedoeld, want de glaasjes waren niet veel groter dan die voor likeur. Langzamerhand werden de tongen los, soms zelfs zeer los; er werden heel wat „moppen getapt” die niet altijd „salonfähig” waren. Brak het uur voor de rijsttafel aan, zoo tegen één uur, dan werd het concilie opgeheven, maar was het erg gezellig geworden, dan kwam de „poeteran” (poeter: draaien) op tafel. Dit was een soort roulette: hij die daarop het laagste cijfer draaide, moest een rondje geven, maar dan begon het spelletje gevaarlijk te worden; de verliezer moest door de anderen worden „gesalueerd”; deze moesten eerstgenoemden, onder het opheffen van hun glas even toeknikken, maar zóó, dat alleen hij dit merkte, want deed hij het zóó, dat anderen het zagen, dan werd de onhandige bestraft met een nieuw rondje. Salueerde iemand, door onoplettendheid, den verkeerde, dan onderging hij hetzelfde vonnis. Om elkaar er in te laten loopen duidde men een der aanzittenden, die er geen acht op geslagen had wie de verliezer was, opzettelijk een verkeerden aan, met het gevolg, dat ook dit slachtoffer er in vloog. Onnoodig te zeggen dat een en ander aanleiding gaf tot groote vroolijkheid en een uitbundig lawaai. In die stemming werden er dan allerlei dwaasheden uitgehaald; zoo kwam men er toe een koor aan te heffen, waarbij een ieder een wijsje naar eigen verkiezing mocht zingen, mits fortissimo. Soms werd de zang geïmproviseerd met de opschriften op een doosje Zweedsche lucifers als tekst.

Eens zwol het gezang tot zulk eene formidabele kracht aan, dat de assistent-resident, die dicht bij de soos woonde, door het vacarm uit zijn middagslaapje werd opgeschrikt en in het denkbeeld dat er iets verschrikkelijks gaande was, opsprong, zich haastig aankleedde en gevolgd door een paar „kanariëvogels” (inlandsche politie-agenten, met breede, citroengele uitmonsteringen op hunne donkere kleedij) op het kabaal kwam aanstuiven. Met luid gejuich door de vroolijke bende ontvangen, hoorde hij, wat er te doen was, en schaarde zich als man, die de zon best in het water kon zien schijnen, bij het opgewonden troepje.

Van lucifersdoosjes gesproken, herinneren we ons

KENNISGEVING

Het Café-Restaurant

„T GOUDEN HOOFD”

GROENMARKT — DEN HAAG

is vanaf 1 OCTOBER jl. onder nieuwe Directie van A. WESTERGAARD (v.h. Restaurateur R'sche Lloyd)
HEINEKEN'S BIEREN 5270

N.V. Drogisterij

De „Salamander”

„De Haagsche Drogist”

Winkels door geheel Den Haag,

Rijswijk en Voorburg. 5050

Telefonische bestellingen onder no. 110454.

De Indische Fijnproever

kan alleen smakelijk vinden de origineele

OBLIES, (Kwee Semprong)

welke verkrijgbaar zijn in blikjes van 25 stuks à f 0.60 per blikje, van 5187

G. J. GERRITSEN

VALKENBOSCHLAAN 352, DEN HAAG — Tel. 332807

Stookt „WALES” ANTHRACIET

„ABERPERGWM”

Afm. 20/30 m.M. . . f 2.75 p. H.L.

„ 30/45 m.M. . . f 3.— p. H.L.

Vraagt prijsopgave. 5052

1e kwal. Duitse Giet- en Brechcokes.

Fa. Klinkenberg & Co.'s Kolenhandel

Tel. 12133 Westerdijk 54-56 Tel. 12133

UTRECHT

WENSCHT GIJ

bij Uw terugkeer in Nederland eene aangename bezigheid?

Fok dan edelpelsdieren in verbinding met pluimveeteelt!

Inlichtingen en adviezen worden gaarne gratis gegeven door N.V. Pelsdierenfokkerij „De Zilvervos” te Elspeet. — Tel. 3. 5059

SCHOOLVEREENIGING „INSTITUUT WOLTERS”

Surinamestraat 25 - Den Haag

OPLEIDING

voor Gymnasium, H.B.S. en Lyceum

KLEUTERKLASSE

voor kinderen van 3 tot 6 jaar

Inlichtingen dagelijks aan de school, liefst van 10 tot 11 uur

Telefoon 180347

De Directeur,

5075

U. ANDRINGA

Ook dit jaar slaagden wederom alle (32) leerlingen.

's-Gravenhaagsche Zwem- en Badinrichting

Mauritskade — Telef. 113030

Twee afzonderlijke zwembassins voor dames en heeren den geheelen dag goepend. — Russische-, Turksche-, Electr. Licht-, Electr. Kuip-, Douche en Geneeskundige Baden.

— Tarief gratis op aanvraag — 5107

Bij Hoofdpijn en bij Kiespijn

Mijnhardt's Poeders.

Doos 45 ct. Bij Uw Drogist.

5492

het volgende geval. Een der soosleden had de hebberigheid nooit lucifers bij zich te hebben, hoewel hij een vrij sterk rooker was; had hij zoo'n ontstekingsmiddel nodig, dan was het altijd: „heeft een der heeren soms eene lucifer voor me?“. Bood iemand hem dan een doosje aan, dan gebruikte hij daaruit eene lucifer, maar stak daarna, in gedachten, het doosje in zijn zak. Op zekeren dag besloten wij, jongelui, den braven baas, een kool te stoven; ieder met een doosje in den zak, schaarde zich om de kletstafel. Daar kwam het slachtoffer aan en zette zich ook in den kring. Het duurde niet lang, of daar klonk zijne stereotype vraag. Onmiddellijk werd hem allerbereidwilligst een doosje aangereikt, dat in zijn zak verweven. Nadat dit spelletje zich een paar keeren herhaald had, kwam dezelfde vraag opnieuw. „Kom“ riep er een „U hebt toch zelf lucifers!“

„Ik! wel neen, die heb ik nooit bij me!“

„Nu, zoek maar eens goed in uw zak!“

En jawel, daar kwam een handvol doosjes te voorschijn. Algemeene vroolijkheid.

Op zekeren dag kwam een jonge luitenant — het was op een klein garnizoensplaatsje — een altijd vroolijke baas, met een onverwoestbaar zonnig humeur, en die altijd vol dwaze grappen was, de soos binnenstappen, met een levensgroot mecaniek hondje onder den arm, dat hij, daar zijn normale toestand „korang doewit“ (platzak) was, natuurlijk „op de pof“ had gekocht. Hij wond zijn „Fikkie“ op en plaatste het op den vloer. Met gestrekte pooten begon het monster, hakkend te loopen. Daar in Indië zeer velen een hond houden en deze den baas in de soos volgden (waar ze trouwens niet buiten te houden zijn, omdat alle deuren en ramen overdag open blijven), trok het kunsthondje al spoedig de aandacht van de aanwezige natuurlijke rasgenooten; met verbazing in de oogen maar voorzichtig naderden zij het onverstaanbaar voortstappende, onbegrijpelijke wezen: naar hondenzede werd dit eerst schoorvoetend beroken. Toen het hierop niet reageerde, werd het steeds nijziger aangeblaft; maar het wonderdier stoorde er zich niet aan; daarop waagden een paar der dappersten een aanval, met als eenig gevolg, dat de indringer omviel, maar met zijn pooten in de lucht bleef rondklauwen. Vol schrik stoven de anderanders terug; de gevallen werd weer overeind gezet en hervatte zijne wandeling met ijzige kalmte; daarna begon de aanval opnieuw, maar nu onder zulk een oorverscheurend geblaf, gejam en gehuil, dat de aanwezigen, die zich den buik vasthielden van het lachen om dit dwaze tooneel, de onschuldige oorzaak moesten opbergen. Maar toen wierpen de aanvallers zich op elkaar; in een kluwen van bijtende, gillende, jankende strijders, rolde de massa over den vloer. Eindelijk riep een der aanwezigen een soosbediende toe, een emmer water over den wriemelenden hoop te gieten; toen was het spektakel op eens uit.

Bezat een sooslid een of ander rijtuigje — en daarvoor behoeft men in Indië nog geen grootkapitalist te wezen — dan reed hij daarmee naar de soos; zonder het paardje uit te spannen, bleef het karretje ergens op zijde van het gebouw wachten. Ging de eigenaar weer naar huis, dan liet hij gaarne een ander meerijden. Eens kwam een der jonge, vroolijke soosbezoekers op een schitterenden inval. Ongemerkt sloop hij naar buiten, maakte de leidsels van het goedig suffend paardje los, bevestigde het linkerleidsel aan den rechter ring van de trens en omgekeerd. Met een heel onschuldig gezicht kwam hij daarna weer binnen. Een poosje daarna kwam het oogenblik dat de eigenaar van het vehikel naar huis zou gaan, hij stapte in, neemt de leidsels in de hand, geeft z'n rossinantje een aanmoedigend tikje met de zweep, en daar gaat hij. Intusschen waren de achtergeblevenen door den bedrijver van de snoode daad gewaarschuwd, wat er te zien zoude wezen. Deze stonden op het terras vóór de soos om te zien wat er nu gebeuren zou, en dit was inderdaad iets heel bijzonders: trok de wegrijdende aan het rechterleidsel, dan ging zijn beestje links en omgekeerd. Men hoorde den gedupeerden pruttelen: misschien meende hij, dat de genoten verfrisschingen hem de dingen verkeerd deden zien. Intusschen ging het spulletje in een sierlijk zig-zag verder, totdat het bulderend gelach van de toeschouwers den wagenman tot het vermoeden bracht, dat hij op de een of andere manier een „koopje“ snapte. Maar even voordat het spulletje tegen het uitgangshek van het societeitserf dreigde aan te bonzen, rende de bedrijver van de grap naar het slachtoffer toe en maakte er een einde aan.

In de namiddag-uren, tusschen half twee en zes, bleef de soos totaal verlaten; de meeste leden hielden

den in dien tijd hunne siesta. Na zessen kwamen zij weer opdagen en hielden zij zich bezig als 'smorgens. Was er een militair muziekkorps ter plaatse, dan gaf dit gewoonlijk eene uitvoering in den op het erf staanden muziekkorps. Dikwijls kwamen er dan ook dames en dan werd er natuurlijk een dansje gedaan, heel huiselijk in de gewone daagsche kleeding. Om half negen gingen de bezoekers weer huiswaarts voor het avondeten, waarna de soos leeg bleef tot den volgenden morgen. Alleen op Zaterdagavond was het druk: men kon dan den volgenden dag flink uitslapen, want gewoonlijk werd het op zoo'n avond laat; men bleef dan graag gezellig „na-plakken“.

Men begon in den regel met eene kop koffie, (om zooveel mogelijk den slaap te weren wanneer het wat laat mocht worden! daarvan was te voren een inktzwart extract gemaakt; met kokende melk gemengd, werd het een godendrank. Zooals men in het veen niet op een turfje ziet, zoo kwam het er in een land waar overbodig koffie groeit, op een boontje meer of minder niet aan!). De Mocca werd gevolgd door eene pousse-café van „sopi-manis“ (lett. „zoete jenever“), d.w.z. een li-keurtje. Daarna verspreidden de bezoekers zich: eenigen schaarden zich aan de kletstafel, anderen maakten een partijtje, weer anderen begaven zich naar de biljarten. Hierbij was het geoorloofd de jassen uit te trekken, een voorrecht, door het warme klimaat gerechtvaardigd en dat zoo aanlokkelijk was, dat ook de toekijkers het zich aanmatigden en om verantwoord te zijn, deftig met eene queue in de hand zaten.

In eene soos, die schrijver van dit opstel onder hare leden telde, was een inlandsch hoofd, op Zaterdagavonden een vrij trouw bezoeker. 't Was een goedmoedige, vriendelijke, oude heer, die gaarne eene partij biljart medespeelde, maar hoewel hij al jaren lang de queue had gehanteerd, was hij lang geen matador in het edele ballenspel. Eene carambole te maken, gelukte den braven man niet dikwijls, veelal liepen de ballen, die elkaar moesten raken, met eene vrij groote tusschenruimte langs elkaar heen, hetgeen hem toch met een onverwoestbaar optimisme deed uitroepen: „wah! amper“ (bijna!).

Op zoo'n Zaterdagavond werden soms allerlei kwajongens-streken uitgehaald; van eene daarvan was een jong aspirant-controleur de dupe; het jongmensch had een wel wat overdreven hoog besef van zijn positie tegenover den inlander en „voelde“ zich nog al erg. Waar hij ook heenging liet hij zich volgen door een klein inlandsch jochie, gewapend met een „tali-api“ (lett. „vuur-touw“) eene soort lange, opgerolde lont van klappervezels. Vroeger vóór den tijd van de voortreffelijke goedkoopse Zweedsche lucifers, hield iedere Europeaan van eenige standing er zoo'n vuurdragend trawantje op na, voor het aansteken van zijne sigaar. In onzen tijd waarvan wij nu spreken, was dit tali-api-instituut al vrijwel in onbruik geraakt, maar onze jeugdige beginneling op de loopbaan van bestuursambtenaar, meende het aan zijn positie verschuldigd te zijn, deze oude gewoonte, die zijn prestige moest verhoogen, in eere te houden.

Op zekeren dag hadden een paar vroolijke jongelui eene reusachtige, eenige meters lange tali-api, ter dikte van meer dan 10 centimeters laten maken, maar van droge klapperbladeren. Het ding werd op een Zaterdagavond naar de soos gebracht. Het bleek, dat hij, die tot slachtoffer van de grap moest gemaakt worden, dien avond niet in de soos maar thuisgebleven was. Toen werd de worst te voorschijn gehaald: drie of vier inlanders waren nodig om het slappe ding te dragen, om het doorbuigen te beletten. Eén uiteinde werd aangestoken, eene sliert jongelui schaarde zich achter de flambouw en zóó ging het in optocht naar de woning van den aspirant-controleur; de stoet liep het erf op, langs de woning en door den tweeden uitgang van het erf, weer naar buiten, onder een herhaald geroep van „kassi api“ (geef vuur). Sedert dien avond liet hij, wien de grap gold, zijn tali-api ventje thuis.

Werd het wat héél laat, en dat kwam nog al eens voor, dan begonnen de soosbezoekers trek te krijgen in een hartig brokje. Op zekeren Zaterdagavond werd in die behoefte voorzien door den militairen commandant van het plaatselijk garnizoen, een majoor, die er heel streng uitzag, maar in werkelijkheid een beste man was, die zich gaarne in een vroolijken kring begaf en een groote populariteit genoot. Op dien bewusten avond dan, trad onze brave majoor plotseling in het sooslokaal met eene groote schaal in de hand, waarop een zeer appetijtelijk sappig speenvarkentje, door zijne echtgenootte prachtig gebraden, lag. Natuurlijk ging er een overveldigend, geestdriftig gejuich op: met den schotel vóór de borst, stapte de ietwat stijve figuur, met een vroolijk gebrild gelaat, deftig in het rond, gevolgd door eene staart van op het gebraad belusten, onder het enthousiast geroep van: „leve de majoor! leve het speenvarkentje!“ zonder te denken aan het minder logische van laatstaangehaalden uitroep en de lichtelijk vreemde combinatie van de beide kreten.

GRENDEL'S
BOUW- EN WONINGBUREAU
Bilderdijklaan 37, Rijswijk Z.-H.
Telef. 118897
Gedipl. Beëed. Makelaar 5044
HET WONINGBUREAU VOOR RIJSWIJK EN OMSTREKEN

BREEKT MET DE OUDE SLEUR
VERWARMT MET

5125

Het Paedologisch Instituut

te Amsterdam 5108

geeft paedagogische adviezen.

Directeur Prof. Dr. J. WATERINK.

Medisch Adviseur Prof. Dr. L. v. d. HORST.

WESSELING & Co.

ACCOUNTANCY EN BELASTINGZAKEN

LEIDEN - ST. AAGTENSTRAAT (h. Steenstr.)
TELEF. 2092 5635

Hotel = Café = Restaurant
„TIVOLI“

Directeur: L. M. v. d. LAAR

Dirk Hoogenraadstr. 170, Scheveningen

Telefoon 556305 5236

Prima keuken — Billijke prijzen
Zomer en Winter geopend

— Volledig pension voor Indische Verlofgangers —

ENGELSCH EN DUITSCHE
— HANDELS —
CORRESPONDENTIE
BOEKHOUDEN
GIPRONK
COLUMBUSSTR
153
DEN HAAG
VOLLEDIGE
ODLEIDING VOOR ALLE
PRACTIJK EXAMENS

5544

H.H. VERLOFGANGERS, Uw adres voor Kruideniers-
en Koloniale Waren, tevens alle Indische ingrediënten, is
H. VERSCHUUR, Weimarstraat 176 hoek Beeklaan, Tel. 330804.
Wij leveren op maandrekening of contant naar verkiezing
met 5 pCt. vaste korting. Grotere kwantums extra korting.
Lijst van aanbevelingen van vele Indische familie's ter
inzage. — Speciaal Poeder Koffie per pond f 1.20.
Monsters gratis op aanvraag. 5252

CATH. J. DOON, Dansleerares

eerder Dir. v. h. Dans-Inst. JAMES MEIJER FILS
te Rotterdam 5230

**Moderne-, Plastische- en
Rythmische Danskunst**
Stijl- en Nationaal Dansen

BILDERDIJKSTRAAT 8 (tegenover Openbare Leeszaal)
Tel. 391459 — DEN HAAG

VAN MARLE
EN
BIGNELL
Lange Voorhout 58
's-GRAVENHAGE
—
KUNSTVEILINGEN
MEUBELVEILINGEN
TAPIJVEILINGEN
—
Op aanvraag
wordt Catalogus
toegezonden

5551

Lag er een garnizoen ter plaatse van zoodanige sterkte, dat het een muziekkorps („band" heet het tegenwoordig) bezat, dan gaf dit, behalve soms op gewone dagen, (zooals we reeds vermeldden) ook op Zaterdagavonden eene uitvoering. Stond er een bekend nummer op het programma, dan werd dit vaak door de soosleden begeleid door een goedbedoeld, maar niet indrukwekkend muzikaal koorzang. Wat bij zoo'n concert altijd héél sterk opviel, was de doodsche stilte van den tropenacht, die haar recht hernam, wanneer een nummer geëindigd was, en wel erg contrasteerde met de schetterende tonen uit de koperen muziekinstrumenten. Overigens werd die stilte alleen verbroken door het lijzige, eentonige gegalm „doewa poeloe saa...toe. doewa poeloe doeoee...wa" (21, 22) van den half-slapenden inlandschen biljartjongen, waarmede deze de gemaakte punten afriep.

Voor genoegens als hier beschreven, zoude het tegenwoordige geslacht smalend den neus optrekken, maar in die tijden bood Indië op het gebied van verstrooiing al bitter weinig: men dacht toen: „quand on n'a pas ce qu'on aime, il faut aimer ce qu'on a" en men was tevreden.

1) Toch gebeurde het wel dat men op eene plaats, waar zich pakhuizen vol koffie bevonden, geen koffie kon kopen. Alles wat daarvan gekweekt werd, moest aan het Gouvernement worden verkocht. Wel werd door inlanders op hunne erfs koffie geteeld, die dan door hunne vrouwen aan de deur clandestien werd verkocht, maar dit bracht natuurlijk risico mede.

Van Week tot Week.

Van Maandag 5 tot Zondag 11 October.

Blijkens communiqué van het tabaksbureau d.d. 5 dezer hebben de tabaksmijnen ter Oostkust v. Sumatra de poenale sanctie afgeschaft. Het, door de crisis, in groote getalen vrij komen van arbeidskrachten, heeft de mijnen in staat gesteld, véél eerder dan verwacht kon worden, hun telkens herhaalde verzekering waar te maken, dat de poenale sanctie afgeschaft zou worden zoodra de omstandigheden zulks zouden veroorloven.

De aankoop van particuliere landerijen is thans practisch geheel gestaakt, wegens den toestand van 's lands financiën.

Uit den weekstaat der Javasche Bank d.d. 5 dezer blijkt, dat het voorschot aan het gouvernement van f 19,000,000 tot bijna f 11,000,000 is gedaald. Deze verbetering van de positie van 's lands kas mag in zooverre tot groote voldoening stemmen, dat zij doet veronderstellen, dat schokkende maatregelen, zooals de uitbetaling van slechts een gedeelte der salarissen op 1 November a.s. achterwege kunnen blijven. Het schijnt n.l. dat het gevaar van deze calamiteit grooter is geweest dan men wellicht veronderstelde.

De G.-G. heeft telegrafisch alle hoofden van gewestelijk bestuur uitgenoodigd toe te zien dat alle niet volstrekt onvermijdelijke uitgaven achterwege blijven. Uitvoering van nieuwe werken, welke nog niet contractueel zijn gegund of in eigen beheer staan te worden aangevangen, dient nader overwogen, ook indien reeds machtiging tot uitvoering is verleend. Verder dient voorkomen, dat overschotten op credieten worden opgebruikt. Bij afwerking van reeds aangevangen werken moet alle luxe vermeden.

Aan de hoofden van departementen is een aanschrijving van denzelfden inhoud uitgegaan.

De gemeenteraad van Batavia opende principieel de mogelijkheid van een crisiskorting voor ten hoogste twee jaren tegelijk overeenkomstig de Landslimieten.

De inheemsche fractie stemde tegen het principe, nadat haar voorstel om geen korting toe te geven op salarissen beneden f 50, was verworpen.

De G.-G. heeft bekend gemaakt, dat hij het bij het bestaande systeem van vooruitbetaling der salarissen ontoelaatbaar acht dat ontslagen worden verleend in het begin van de maand.

De G.-G. heeft bepaald, dat de aanneming van nieuw personeel in vasten of tijdelijken dienst, dan wel op maand- of daggeld als anderszins, voorloopig dient te worden beëindigd. Indien andere voorziening onmogelijk is, mag slechts tot aanneming worden overgegaan na speciale machtiging der regeering voor betrekkingen van f 90 per maand of hooger, en van het departementshoofd beneden f 90.

In het College van Gedelegeerden van den Volksraad heeft de voorzitter meegedeeld, dat de regeering van plan is wederom een exposé te geven van den ernstigen financieelen toestand en de in verband daarmee noodzakelijke maatregelen.

Te Batavia is een vereeniging opgericht van loyaal gezinde Javanen om af te zien van het streven naar een Indonesische eenheid en zich sterker te maken in eigen kring door behoud van de Javaansche cultuur en bevordering van taalstudie en kunst. Gevraagd zal worden om officieele erkenning van de Javaansche titulatuur.

Voor vijf beschikbare posities van controleur bij de Provinciale Wegencontrôle van West-Java meldden zich 500 sollicitanten aan, waaronder 300 werklozen uit alle kringen van de maatschappij.

De ultra-nationalisten richtten de Studieclub Rajat Indonesia op. In de oprichtingsvergadering te Bandoeng, door 800 personen bezocht, was de roodwitte P.N.I.-vlag met den bantengkop opgesteld. Tot de sprekers behoorde de ex-leider van de P.N.I. Maskoen.

Den 6en October om 4 uur n.m. stoomde de Fransche kruiser Duguay Tandjong Priok binnen onder het gebulder van de saluutschoten, ter begroeting van minister Paul Reynaud.

Op het verzoek van het gezondheidsbureau van den Volkenbond te Singapore om medici naar China te zenden tot het verlenen van hulp in het rampgebied, zijn 3 vrijwilligers naar China vertrokken, 2 Indische artsen en 1 vijfdejaarsstudent aan de Medische Hoogeschool te Batavia.

De School heeft een hoofdartikel opgenomen, getiteld „J'accuse", waarin de regeering op zeer heftige wijze wordt aangevallen. In verscheidene bladen wordt het artikel scherp afgekeurd. De directeur van onderwijs berichtte het hoofdbestuur van het N.-I. O. G. in opdracht van den gouverneur-generaal, dat dit artikel de grenzen overschrijdt van geoorloofde critiek en toelaatbare grofheid van uitdrukking. Afgezien van de vraag wie de schrijver is en of deze strafrechtelijk zal kunnen worden vervolgd, meent Z.E. dat het hoofdbestuur verantwoordelijk moet worden gesteld. Twijfel is bij hem gerezen of de leden, voor zoover zij in 's lands dienst zijn, wel als onderwijzer gehandhaafd kunnen blijven. Er is nog geen beslissing genomen, maar bij herhaling zal ontslag uit 's lands dienst van de verantwoordelijke personen ernstig in overweging worden genomen. De officier van justitie te Batavia stelde een vervolging in tegen de redactie van De School. Wie niet hooren wil, moet voelen zegt het oude vaderlandsche spreekwoord.

De K. P. M. heft met ingang van November a.s. de niet-contractueele hekwielerlijn op de Batang-Hari en zij-rivieren op.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Door uitstedigheid van onze medewerkster deze week geen bijdrage.

MEUBILEER INRICHTING „DE WONING"

LAAN VAN MEERDERVOORT 312 'S-GRAVENHAGE
DIRECT. D. POS, OUD ARCHITECT TE BATAVIA

COMPL. WONINGINRICHTINGEN VANAF FL. 2000.—

UITSLUITEND SOLIED EN DUURZAAM FABRIKAAT UIT EIGEN WERKPLAATSEN

TALLOOZE TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN VAN GEREPATRIEERDE INDISCHE FAMILIE'S

INLICHTINGEN EN PRIJSOPGAVEN ZONDER KOSTEN OF VERPLICHTING

5228

DANSINSTITUUT

P. WILDSCHUT
KROMME NIEUWE GRACHT 48 — TELEF. 16079
UTRECHT

5165

5164

Van der Linden's Woontechniek

Voor 't gedistingeerde Interieur
Meubelmakerij Behangerij Stoffeederij Verhuizingen

VAN DER LINDEN
J. S. BACHSTRAAT 51 — UTRECHT
Fabriek OUDENRIJN 38 — Telefoon 14819
Vertegenwoordigers overal te ontbieden.

5162

Hoofdkantoor
BINCKHORSTLAAN 5
Telefoon 772134
(3 lijnen) 5563

Het lokaal voor Wek. Publ. Veilingen

LEIDSCHEGRACHT 76, AMSTERDAM

is een vertrouwde, reeds 30 jaren bestaande Inrichting, voor den verkoop van
Nette Inboedel en Kleeding
TELEFOON 49900 5466
W. J. GERDING & Co.

Makelaars
Zoonoodig verkoop en afrekening binnen één week

INSTITUUT HOMMES
BYZ. HOOGERE BURGERSCHOOL A.5j.c.
HOOG ZAND
TWEE GERENOMMEERDE INTERNATEN.
PRIMA INDISCHE REFERENTIES.

5350

Een bezoek aan
onze modelkamers
loont de moeite.

MEUBELFABRIEK
MESKER
PARKSTRAAT 10
DEN HAAG

5604

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Communisme, Ponden-koers. De tsetse-vlieg.

Het blijkt de *Java-Bode* (2/9 „Tegen het Communisme”, O.) steeds duidelijker, dat de uitnodiging welke door de Hollandsche Regeering gericht is aan den Franschen Minister van Koloniën, om een bezoek te brengen aan Ned.-Indië, in de eerste plaats ten doel heeft mede te werken aan de vorming van een Westersch front in de koloniën, tegen het steeds verder doorwroetende communisme. H. i. is het voor Ned.-Indië en Indo-China te hopen, dat de besprekingen te Batavia vruchten mogen afwerpen.

In een correspondentie uit Sydney in de *Java-Bode* (3/9) wordt gewezen op „Roode actie op Australische Scholen”. Onder de jongere generatie in Japan, China, Amerika, de Filippijnen en andere landen vinden de communistische leerstellingen het gretigst gehoor. Op het Internationale Congres van Workers in Education Services te Antwerpen gehouden in Aug. 1930 werd het besluit genomen, dat in de koloniën de arbeid in de onderwijsdiensten tienvoudig versterkt behoort te worden. Een belangrijk hulpmiddel bij het propageeren van de communistische leerstellingen wordt gevonden in de Zondagscholen voor jongens en meisjes in New South Wales.

Volgens de *Java-Bode* (2/9 „Australië en Ned.-Indië”) streven de Sydney-fabrikanten er naar om een georganiseerde exporthandel op Ned.-Indië in het leven te roepen. In Ned.-Indië is vraag naar artikelen in blik, lederwaren, chemische preparaten, meel, boter, melk, vruchtensappen, bouwmaterialen, patent-medicijnen, schoeisel, hoeden en confectie-goederen. Australië heeft de huidige geldkoers in zijn voordeel.

Het *Soer. Hbl.* (1 t/m. 5/9) vervolgt de artikelen over „De reis met de Houtman”, langs Zanzibar en Mombasa. De Makupa-spoorbrug van de Kenya Uganda Railway verbindt het eiland Mombasa met het vasteland van Afrika. Het achterland van Mombasa wordt zwaar geteisterd door de tsetse-vlieg, de overbrenger van de gevreesde slaapziekte. De vliegen schromen niet aan boord te komen en de reis mede te maken. Oppervlakkig bezien scheen de kans niet uitgesloten, dat ook de tsetse-vlieg zich aan boord zou kunnen nestelen. Theoretisch is het gevaar van overbrenging van de slaapziekte door eene rechtstreekse verbinding met Java, niet uitgesloten, doch practisch vrij zeker wél.

Onderwerpen van internationalen- of interkolonialen aard treffen wij voorts aan in *De Loc.* (4/9, blz. 18 „Industrialisatie in Br.-Indië”), de *Java-Bode* (4/9 „Onafhankelijkheid”, betr. de Filippijnen; 3de bl. „Australische brieven”, over de staatsloterij; 8/9 „De Chineesch-Japansche wrijving”), het *Soer. Hbl.* (1/9 „Kwaadzaaiers”, V.; 4de bl. „Arabië”, *Moh. Leop. Weiss*; 2/9 „Nu of nooit”, H. R.; 3/9 „Br. uit Engeland”, R. v. S.; 4/9 „Per aspera ad astra”; V.; „Australische brief”, B.; 5/9 „Een puzzel”, H. R.) en de *Deli Crt.* (8/9 „Het negervraagstuk in Amerika”, Prof. J. G. Sl.).

De nieuwe Landvoogd.

In de *Deli Crt.* (9/9) vertelt de hoofdredacteur van zijn reis met de „Patria” van Sabang naar Belawan. De Landvoogd, Z. Exc. Jhr. Mr. B. L. de Jonge, reisde met deze mailboot naar zijn bestemming en met hem mevr. De Jonge, de beide freules De Jonge en Jhr. De Jonge jr. Het Landvoogdelijk gezin is voortdurend in contact met de passagiers; de dames zijn het grootste deel van den dag op het dek der eerste klasse, waar zij tusschen de passagiers plaats nemen. De Landvoogd wandelt ook gaarne over het dek rond. Z. Exc. beschikt over een zeer goed geheugen, waarvan hij blij gaf door de namen te onthouden van de passagiers der 1ste kl., die aan hem voorgesteld waren te Marseille, zoodat hij elken passagier met diens naam weet aan te spreken, ongedwongen een praatje makend. Een aantrekkelijke figuur, die geen Nederland-

sche deftigheid noodig heeft om als aristocraat in den algemeensten en besten zin des woords zijn persoonlijkheid en zijn gezag te doen gelden. Dat op deze wijze Jhr. De Jonge zich bij zijn reisgenooten bemind heeft weten te maken, laat zich hooren. De Landvoogd weet direct den toon te treffen om iemand op zijn gemak te zetten en mevrouw De Jonge en de freules doen in minzaamheid niet voor Z. Exc. onder, zoodat het kleine gezelschap 1ste kl. passagiers een buitengewoon prettige reis heeft gehad. Alle passagiers zijn werkelijk uitbundig over de innemendheid van den Gouverneur-Generaal en aardig kwam deze stemming tot uiting toen na afloop van het afscheidsmaal bij Sabang, den Landvoogd spontaan een „lang zal hij leven” werd toegezongen. De Landvoogd heeft elken Zondag tijdens de reis een Godsdienstoefening geleid, welke door nagenoeg alle passagiers, ook die der 2e en 3de klasse, werden bijgewoond. In de interviews, welke Jhr. De Jonge heeft toegestaan, bleek dat Z. Exc. ten zeerste doordrongen is van den eisch van een sluitende begroting. Hij is zich ten volle bewust dat het hem niet populair zal maken.

Aneta seinde aan de *Deli Crt.* (12/9) de „Redevoeringen van Jhr. Mr. A. C. D. de Graeff en Jhr. Mr. B. C. de Jonge” in den Volksraad. De volstrekte nuchterheid van de visie van den nieuwen Landvoogd op den door de wereldcrisis geschapen précairen toestand en de daaruit voortvloeiende noodzakelijkheid voor Ned.-Indië om de tering naar de nering te zetten, doet — n. h. o. van de *Deli Crt.* (14/9) — weldadig aan. Men voelt dat te Buitenzorg een man zetelt, die bekwaam en krachtig genoeg is om aan de neiging tot uitzetting der Staatsuitgaven paal en perk te stellen, om de uitgaven terug te dringen binnen het raam der ontvangsten. Jhr. De Jonge zal een politiek voeren van werkelijkheidszin. Z. Exc. zal streven naar het mogelijke en niet naar het wenschelijke. Politieke leuzen, welke in tijden van welvaart dienst kunnen doen, zijn thans z. i. van geen nut. Z. Exc. beschouwt het als haar taak een welvaartpolitiek te voeren ter vergroting van de draagkracht der Inlandsche bevolking en wees op de groote beteekenis voor de geheele Indische samenleving van groote bedrijven. Ten aanzien van het Regeeringsbeleid heeft de Landvoogd vooropgesteld dat het beginsel van continuïteit zooveel mogelijk dient te worden gehandhaafd. Jhr. De Jonge heeft verklaard er naar te streven een goed Landvoogd te zullen zijn. En dat omvat een politiek, bij welke de belangen van alle in Ned.-Indië levende en werkende volksgroepen, overeenkomstig hunne beteekenis voor dit eilandrijk, dezelfde belangstelling zullen vinden. De geheele rede is doortrokken van een geest, welke de verwachting rechtvaardigt, dat in deze moeilijke tijden Jhr. Mr. B. C. de Jonge de Landvoogd is, op wien Ned.-Indië heeft gewacht.

Wij vestigen de aandacht op de *Deli Crt.* (8/9 „De nieuwe Landvoogd te Sabang”; 12/9 „De scheidende Landvoogd”), de *Java-Bode* (7/9 „Het vertrouwen”), het *Bat. Nwsbl.* (3 t/m. 10/9 „Volksraad”), het *Soer. Hbl.* (4/9, 2de en 4de bl. „De pensioenen”) en *De Sum. Post* (5/9 „Ten afscheid van den G.-G.; 9/9 „De nieuwe Landvoogd”; „De nieuwe G.-G.; 10/9 „Vreemden?”).

De maatregelen tegen Pers-excessen.

In de M. v. A. op het Afd.-verslag van den Volksraad over de voorgestelde maatregelen tot breideling van pers-excessen, verklaarde de Regeering — volgens *De Loc.* (27/8) — o.m.: Het beginsel der drukpersvrijheid, uitgedrukt in art. 164 der staatsregeling, is ook der Regeering heilig en staat dus buiten debat. De vrije meeningsuiting maakt een integreerend deel uit van de opvoeding tot zelfstandigheid. Zoodanige meeningsuiting is van hooge waarde, ten einde de Regeering in staat te stellen de verschillende maatschappelijke en staatkundige stroomingen te onderkennen en op haar juiste beteekenis te schatten. En op den duur ontwikkelt iedere gemeenschap tegen erkende pers-euvelen de noodige correctieve krachten, zoowel in de pers als, waar noodig, in wettelijke voorzieningen. Het beginsel der drukpersvrijheid is opgekomen en tot overwinning gebracht tegenover Overheden, die er moreel al te zeer op uit waren haar onwelgevallige meeningsuitingen te belemmeren en te voorkomen. Minder aandacht is in de literatuur besteed aan het ontwikkelen van de tegenstelling, welke er bestaat tusschen vrijheid en losbandigheid der pers. De gevolgen van zoodanige losbandigheid zijn te schromelijker, naarmate de — welbegrepen — persvrijheid meer heilzaam werkt. Het is het verschil tusschen een opzettelijke en onopzettelijke opvoeding tot maatschappelijke deugden en een gewilde of ongewilde propaganda voor wat een geordende samenleving onbestaanbaar maakt. Het Wetboek van Strafrecht in Ned.-Indië gaat in zijne artikelen 483 en 484 junctis 61, 62, 78 en 84 en eventueel ook in de artikelen 153 bis en ter alsmede artikel 161 bis een deel der persexcessen naar vermogen tegen; maar deze strafrechtelijke repressie vertoont in Ned.-Indië een in vele gevallen sprekende lacune. Bij tal van vergrijpen vindt de taak van den rechter haar aanvulling in het optreden van de politie. Tegenover persexcessen moet het optreden van justitie en politie in vele gevallen minder succesvol blijven, doordat het euvel zich onttrekt aan rechtstreekse bestrijding. De Regeering constateert, dat, als geheel genomen, de pers in Indië soms blijken geeft van eene berichtgeving en een penvoering, die a. de juiste

PRIVÉ DANSLES

5174

DANSINSTITUUT H. J. TIMMER
ARCHIMEDESSTR. 64 Tel. 337007, DEN HAAG

AMERSFOORT

TE HUUR: flink Huis met prachtige tuin (vijver). Drie ruime woonkamers, 6 groote en kleine slaapk., badk. en dienstbodek., keuken, kelder, schuren. Electr., gas en water!; desgewenscht met overneming van raam- en vloerbedekking. Komt vrij Nov. a.s. Huurprijs f 800.—. Br. no. 5272 bur. v. d. bl. Wagenstraat 37, Den Haag.

verhouding tusschen Overheidsorganen en geregeerden dreigt te verstoren; b. de goede verstandhouding tusschen de onderscheiden volksgroepen in gevaar brengt; en c. ongerechtvaardigde onrust verwekt in breede lagen der bevolking. Absolute vrijheid van gedachtenuiting bestaat nergens en behoort ook nergens te bestaan; voor de beoordeeling van een maatregel als de onderhavige is het noodig zich rekenschap te geven van de samenstelling der maatschappij, voor welke hij bestemd is en welke in Indië een heterogeen beeld vertoont, met vele en scherpe tegenstellingen, waarbij nog komt, dat de gemiddelde leeftijd der intellectuelen in Indië belangrijk lager is dan in Westersche landen. Onder zoodanige omstandigheden moet op orde — op een onpartijdige strakke handhaving der noodzakelijke groepsomgangsvormen, als eerste voorwaarde voor vrijheid van meeningsuiting, voor opvoeding tot zelfstandigheid en in het algemeen voor maatschappelijke vooruitgang — een zeer sterk accent vallen. Daartoe draagt ook het bekende buitenlandsche streven naar geweldadigen ommekeer van zaken in Ned.-Indië het zijne bij. In het Ontwerp kan geen gevaar gelegen zijn, dat ondergrondse actie sterker zou worden dan wel dat bestaande ontevredenheid zich spoediger in daden zou openbaren. Krachtige maatregelen tegen persexcessen disharmonieeren niet met Indië's beschavingspeil; integendeel: het versnelde levenstempo eener in alle opzichten groeiende samenleving is een niet te onderschatten vermenigvuldigingsdan wel intensiveringsfactor ten aanzien van de kwade gevolgen van perskwaad en eischt derhalve van de Overheid ook of juist op dit gebied groter paraatheid. Haar vertrouwen in het correctief der maatschappelijke tegenkrachten, daar waar persorganen de juiste houding niet kunnen vinden, heeft de Regeering reeds uitgesproken; in tijden van spanning zal daarop veelal niet kunnen worden gewacht.

Wij verwijzen naar *De Loc.* (2/9, blz. 17 „Perskwaad”; 20/8, blz. 3 „Wetgeving tegen persexcessen”), de *Java-Bode* (17 en 27/8 „Ongewenschte periodieke drukwerken”; 29/8 „Drukpersvrijheid”; 1/9 „Persbreidelings”; 4/9 „Persbreidel”, V.), het *Soer. Hbl.* (5/9, 2de bl. „Persbreidel”, Z.) en *De Sum. Post* (11/9 „Slecht voorbeeld”; „Het N. I. O. G.”; 2de bl. „Het N. I. O. G. maakt amende honorable”, contact met de Regeering hersteld).

„Indonesia Raja”.

In den Volksraad was de volgende motie aan de orde: De Volksraad, gehoord de debatten, spreekt de wenschelijkheid uit tot intrekking van het verbod tot het ten gehore doen brengen in militaire inrichtingen van het lied „Indonesia Raja”. De Reg. gem. voor Oorlog zeide o.m. niet in te gaan op de door de leden gehouden debatten, die de zaak waarom het gaat, verre te boven gaan. De vereeniging P. N. I. is verboden; zij had „Indonesia Raja” tot clublied. Dit kon dus in de kazerne niet worden toegelaten. Het Leger bestaat uit hen, die zich hebben verbonden het gezag te dienen. Daarmee is de zaak afgedaan. Spr. ontkent, dat „Indonesia Raja” het volkslied van geheel Ned.-Indië zou zijn. De motie werd verworpen met 36 tegen 14 stemmen (*De Loc.* 29/8, blz. 38).

De Loc. (25/8, blz. 23 „Intendance”) en het *Soer. Hbl.* (4/9, 2de bl. „Ergerlijke verspilling”, Z.) zijn van meening dat artikelen door enkele landsdiensten tegen veel lageren prijs kunnen worden verkregen; de *Java-Bode* (3 en 4/9 „Openbare aanbesteding”, J. E. J.) weerlegt het oordeel van „De Loc.”

Soekarno gegratieerd.

Het besluit van den Gouverneur-Generaal om ir. Soekarno de helft van zijn straftijd kwijt te schelden, heeft aanleiding gegeven tot uiteenlopende beschouwingen. Naast de juridische vragen staan praktische. Het *Bat. Nwsbl.* (5/9 „Soekarno”, R.) hoopt, dat het vertrouwen van den Landvoogd in vervulling gaat, en dat deze edelmoedigheid haar loon zal vinden in de erkenning van de zijde der Inheemsche leiders, dat zij de zuiverste uiting is van de wijsheid en van de kracht van het Nederlandsche gezag.

In dit verband leze men: het *Bat. Nwsbl.* (5/9 „Soekarno”, A. I. D.; „Soekarno gegratieerd”, *Gouv. Besluit*; 8/9 „Soekarno's gratieering”, *Reg. antw.*; 10/9 „Gratie”, R.), de *Java-Bode* (5/9 „Het gratiebesluit”, J. E. J.), het *Soer. Hbl.* (5/9, 2de bl. „De gratie voor de P. N. I.-leiders”), de *Deli Crt.* (7/9 „Nog eens: Gratie”) en *De Sum. Post* (8/9 „Gratie”).

PUROL in huis!

Bij Brand- en Snijschonden, Pijnlijke Kloven, Ruwe handen en Schrale huid. 5492

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

In de *Mustika* van 7 Juli heeft H. A. Salim het over „het gif in den staart” van de nieuwe persordonnantie. In een vorig artikel had hij reeds als zijn vermoeden geuit dat bij G. G. de Graeff met het ontwerp de bedoeling heeft voorgezeten zijn opvolger te beschermen tegen de het gezag neerhalende persexcessen als die zich gedurende zijn eigen regeerperiode zoo herhaaldelijk hebben voorgedaan, zoowel in beeld als in geschrift. Schrijver herinnert slechts aan de hatelijke en insinuerende uitlatingen in de blanke pers naar aanleiding van de gratieering van terdood veroordeelden en in verband met de door Z. E. bij het bezoek aan Indo-China op een feestmaal gehouden rede en bij de benoeming van den heer Bodenhausen met voorbijgaan van den heer Hillen, enz. Voor dergelijke gevallen schijnt de bestaande strafrechtspraak niet voldoende te zijn, bovendien zou door een strafrechtelijk vonnis de eerbied voor het hoofd der regeering niet hersteld zijn, ja, er hadden misschien nog zwaardere beledigingen op kunnen volgen. Schrijver gaat bij zijn vermoeden uit van de wetenschap dat haast elke vervolging van een inheemsch blad eindigt met de zwaarst mogelijke gevangenisstraf. De strafwet-artikelen bijten veel spoediger en harder en hun beet is veel giftiger wanneer het Inl. persorganen betreft. Hun critiek op menschen van de gezagspartij of van de regeering wordt veel gauwer uitgelegd als ophitsend tot verzet of tot omverwerping van het gezag of de regeering. Het verschil tusschen de blanke pers en die van het volk is al meer door schrijver uiteengezet, het is een verschil dat steunt op het karakter en de verhoudingen der kolonie. De critiek der blanke pers, hoe fel en beledigend ook, gericht tegen het gezag en het regeeringshoofd, kan nog niet aangemerkt worden als opruïng tot verzet of tot omverwerping van het gezag en de regeering. Slechts kan ze aangemerkt worden als gericht tegen een bepaald persoon, niet tegen het gezag of de regeering met haar Hollandsch karakter.

Doch hoezeer ook de nieuwe persordonnantie feitelijk gericht zal zijn tegen de blanke pers, het resultaat zal niet anders wezen dan als dat van alle vorige regelingen: de nieuwe ordonnantie zal scherper toebijten wanneer het de Inheemsche bladen betreft. De gedachten en beweegredenen van Z. E. en zijn adviseurs t. o. v. deze ordonnantie zullen geen verandering kunnen brengen in de mentaliteit der rechtters en landsautoriteiten, die straks de verschillende zaken zullen hebben te behandelen. Die mentaliteit zal niet kunnen veranderen zoolang de koloniale verhoudingen niet anders zijn geworden.

Schrijver vreesd dat per slot van rekening het nieuwe machtsmiddel in de praktijk geheel en uitsluitend door de lagere regeeringspersonen, als de hoofden van plaatselijk bestuur enz. zal worden toegepast, in verband met de wenschelijkheid van spoedig ingrijpen en gebrek aan tijd bij de hoogste autoriteiten. Verder wijst hij op de moeilijkheid van oordeelen over wat ophitsing of verdachtmaking tegen het gezag en — nog moeilijker — Hetze, is. Alle propaganda voor een richting welke niet overeenstemt met het bestaande stelsel van maatschappelijke samenleving en bestuur, zou Hetze kunnen worden genoemd, zoo ook de propaganda voor een actie tegen salarisvermindering van ambtenaren, tegen landrente en belasting, heeren-dienst en erfpacht. Het ongelukkigste vindt schrijver het straffen op grond van: verspreiding van leugenachtige berichten welke de openbare rust en orde zouden kunnen verstoren. Zoo op het oog is het ontwerp gericht tegen de actie tegen salarisvermindering, doch het kan veel ruimer toegepast worden. Zoovele berichten welke onjuist genoemd worden, blijken later waarheid te bevatten en zoovele „officieele waarheden” zijn later gebleken onjuist te zijn! Kortgenomen kan verklaard worden dat de bedoeling is, door autoriteiten te doen vaststellen welke berichten wél en welke niet mogen worden verspreid. Op die wijze zou de publieke voorlichting der bladen geheel afhankelijk worden van de regeering, het publiek zou alle toezicht op de handelingen der autoriteiten verliezen en geen invloed meer kunnen uitoefenen op den gang van zaken in den lande. De pers zou waardeloos worden en geen reden van bestaan meer hebben. De schrijver ziet het nut niet in van een bespreking van de

mogelijke houding van den Volksraad in deze; hij heeft niet den minsten grond voor een grooter vertrouwen in de Volksraadsleden dan in de regeeringsadviseurs die het ontwerp hebben gemaakt. Maar als er in den Volksraad werkelijk leden zitten die den vooruitgang van hun volk willen op den weg naar onafhankelijkheid, hoe langzaam het ook gaan moge, dan zal voor hen, indien het ontwerp — zij het dan ook met hun stemmen tegen — aangenomen wordt, in den Volksraad geen plaats meer moeten zijn!

De actie tegen de Italianen, vanwege de hun ten laste gelegde wreedheden tegen de Islamieten in Tripoli wordt nog in de breedte in de pers behandeld. Enkele bladen zijn van meening dat men eerst achter de waarheid moet zien te komen, want zij vertrouwen de gegeven lezingen van hetgeen daar ginder gebeurd is, niet geheel en al. Zoo de *Sinar Deli*, die opmerkt dat de Islamieten moeten bewijzen wat zij den Italianen ten laste leggen, want de Islamietische kranten, waarop zij zich beroepen, zijn niet als basis daarvoor te aanvaarden, omdat ze vol tegenstrijdigheden staan. Men moet geen vage en onjuiste beschuldigingen gebruiken om de menschen mee te slepen ten einde daardoor de Islambeweging te versterken. *Aksi* van 5 Aug. wijst op de tegenstrijdigheden in de Arabische bladen van het buitenland en de mededeelingen van de Italiaansche en Nederlandsche zijde. Het blad waardeert de houding der Moslims die nu besef toonen van eigen waarde, maar acht het verstandiger rustig te blijven en een oordeel over de kwestie op te schorten aangezien men nog niet precies weet hoe de zaak in elkaar zit.

Wat de boycotbeweging betreft, merkt de *Pewartu Deli* van 6 Aug. nog op dat deze voor de Nederlandsche regeering twee voordeelen, maar niet minder gevaren in zich sluit. De beweging liet doorschemeren dat Italië wél maar Nederland niet tegen den Islam is en voorts is ze een bewijs dat Italië, dat immers annexatieplannen zou hebben, geen kans heeft hier (in Indië) aanvaard te worden. Tegenover deze voordeelen staat dat Italië wel eens boos kan worden dat in een Nederlandsche kolonie tegen dat land wordt geageerd en Mussolini is niet gemakkelijk.

De *Sipatahoenan* meent dat de boycot-demonstratie geen wandaad was, maar een gevolg van het verlangen der Islamieten om hun geloof te beschermen, zonder eenigen aandrang van buiten. De regeering wordt er door geholpen, want het indringen van Italiaansche invloeden wordt er door tegengegaan. Het blad meent dat de Italiaansche berichten over de gebeurtenissen natuurlijk geen volledige inlichtingen geven, daar zal de consul zich wel voor hebben gewacht! Maar wat de boycot zelf betreft, het streven van de Indonesiërs tegenwoordig om eigen goederen te gebruiken, vormt in veel grootere mate een stimulans voor de boycotbeweging dan de gebeurtenissen in Tripoli.

De *Pertja Selatan*, die zeer op de hand is van de beweging, bevat groote verslagen van vergaderingen van het Islam-comité te Palembang en een bericht dat te Djambi veel gesproken wordt over de boycotbeweging en de onmenselijkheden van Italië, men wil er geen Italiaansche waar meer zien.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzeld' geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië

No. 10 van 5 Sept.: Hoogeschool en Maatschappij, door dr. P. J. S. Cramer. I (naar aanleiding van de brochure van prof. H. R. Kruyt, onder vorenstaanden naam). — De Manillahennip in gevaar (waarin een ziekte, „bunchy top”, is uitgebroken). — Verbetering van de theemarkt door een rationeelen pluk (voordracht op 10 Juli, door A. E. Reynst op de Alg. Verg. v.d. Vereeniging van de Theecultuur). — De „Kedirische” bijeen. De onrustbarende uitbreiding der takkenboek (lezing op 19 Aug. van D. Stadt over: Is de takkenboek als een tijdelijke ramp te beschouwen of wordt ze de ondergang der Robustacultuur?)

No. 11 van 12 Sept.: Sir Cecil Clementi over de rubbercrisis (een belangrijke uitspraak in de vergadering van den Wetgevenden Raad van Malakka op 31 Aug. De gouverneur der Straits zeide: er

VICTORIA-WATER

HEERLIJK

BERLIANNSTEIN

GEZOND

NATUURLIJK BRONWATER

5504

is maar een mogelijkheid tot remedie voor de rubbersituatie en dat is een toename van de consumptie. En het is in deze richting, dat een gunstige oplossing moet worden gezocht. Ik vrees, dat zich geen ander redmiddel biedt). — Hoogeschool en Maatschappij, door dr. P. J. S. Cramer (slot). — De boeboomplaat en... Indigo (de indigo als groenbemester en bestrijdingsmiddel tegen schadelijke insecten). — De koffieverbrandingen in Brazilië (met eenige foto's van de 454663 balen verbrande koffie). — Over de voedingswaarde van Philippijnse klappers (uit de Philippynse „Agriculist van Aug.”) — Landbouwendwijs in de Straits Settlements en de Federated Malay States, door dr. H. Loos (schrijver geeft een overzicht van wat in Ned.-Indië op het gebied van landbouwendwijs is gedaan). — Bereiding van oliën en koeken uit copra (octrooi van 15 Aug. 47960 van de V. D. Anderson Company te Cleveland). — Nieuwe toepassingen van rubber (rubberluchtbanden voor wagens voor paardentraction was reeds vroeger gebleken. Toepassing kan ze vinden voor het bekleden van valbuizen, voor kogelmolens, voor het malen van de grondstoffen van cement, voor molens met rubbervoering, voor rubberpannen voor het dragen van zware assen, als bekleding van stuurinstallaties, bij dragers voor schokbrekende veeren als onderlaag voor zware trilende machines, voor vleugels van vliegtuigen).

Algemeen weekblad voor Christendom en Cultuur

No. 45 van 11 Sept.: De oudste kerken van Batavia in de 17e eeuw, door A. Hallema (een kerk op palen als te Amsterdam en gebouwd naar Amsterdamsch model).

Deutsche Wehr

van 4 Sept.: Wie Holland sein indisches Kolonialreich verwaltet und schützt, door W. Paschen. (Die gewaltige Entwicklung Niederländisch-Indiens in den letzten Jahrzehnten hat eine Anpassung der Verwaltung an die neuen Verhältnisse nötig gemacht. An Stelle der Bevormundung ist Zusammenarbeit beider Reichsteile getreten, die sich ergänzen und ohne einander nicht bestehen können, zusammen aber eine gewaltige Wirtschafts- und Kulturmacht darstellen.)

De Indische Culturen (Teysmannia)

No. 17 van 1 Sept.: Bijenteelt op Java en de Biologie van Apis Indica. F., door dr. C. J. H. Franssen (uit Natuurhistorisch Maandblad).

De Indische Gids

October: Was de verbanning van gevonnisten in het moederland naar de Indië deportatie?, door A. Hallema (met deportatie had deze strafvorm weinig te maken. Schrijver geeft voorbeelden van verbanning in Oost-Indië en Suriname). — De 3 October-optocht te Leiden: „Oost en West”, door W. van der Laan. — Met een Zoon van Germanje naar de Oost, door G. B. J. van Heuven (uit een in 1668 te Breslau verschenen boekje De Duitse reiziger heette Von der Behr). — De Bataks, hun „Kannibalisme”, hun Mythen en Muziek, door S. P. Abas.

Koloniale Studien

No. 3 en 4, Juni en Augustus: Het boek van De Kat Angelino, door dr. H. Kraemer (een beschouwing van 50 bladzijden, dat eindigt met de woorden: Daarom, hoe groot ook als schrijverspraestatie, dit boek kan niet voor kanonisering, voor opname in den wordenden kolonialen Bijbel in aanmerking komen. Het verdient een plaats onder de apocryphen in den zin, zooals Luther het begrip apocryphe boeken definieerde: „Bucher, so der Heiligen Schrift nicht gleichgehalten, und doch gut und nützlich zu lesen sind”). — De Landsontginningen in Benkoelen, door ir. W. J. Twiss. (Naar alle waarschijnlijkheid zullen de Gouvernements-goud- en zilvermijnen in Benkoelen in den loop van dit jaar definitief worden gesloten en een 26-jarige episode in de geschiedenis van den Indischen Staatsmijnbouw worden beëindigd, welke naar het publieke oordeel, zooals dat in den Volksraad en in de dagbladen tot uiting is gekomen, slechts verspilling van werkkraft, veel ergernis en vooral veel geldverlies voor de gemeenschap heeft opgeleverd.

Na de mislukking in Benkoelen zal wel geen vrees behoeven te bestaan, dat met 's Lands gelden opnieuw eenzelfde kansspel zal worden aangevangen in Zuid Bantam. Zelfs voor het indienen van een ontwerp tot stichting van een gemengd bedrijf, waarbij de risico slechts verminderd zou worden, zal het de Regeering aan moed en overtuiging ontbreken, terwijl bovendien de objecten in kwestie zich in het geheel niet tot dien beheersvorm leenen. Op welke wijze echter eventuele veelbelovende ontdekkingen dan in ontginning moeten worden gebracht, is niet

VOOR AL UWE REIZEN

Reisbureau LISSONE N.V.
AMSTERDAM

Reisbureau LINDEMAN N.V.
DEN HAAG

Leidschestrataat 5 — Dam 10

Groenmarkt 22 — en elders

— N.V. Ned. Ind. Reisbureau LISSONE-LINDEMAN —

BATAVIA-CENTRUM: Rijswijkstraat 2 — SOERABAYA: Simpang 4

GENUA

MARSEILLE

PARIJS

Uff. Informazioni C.I.T.
Stazione P. Principe

W. F. WORST,
„Hotel Splendide”

Knickerbocker Tours
14 Bd. Malesherbes

ELEGANT DANSEN

LEERT U VOLGENS ENGELSCH METHODE BIJ:

5587

BRONMEIJER'S DANSINSTITUUT

Speciaal op technisch gebied wordt U de meest Charmante wijze van dansen bijgebracht
LANGE POTEN 25a, t/o „Hotel Central”, Telef. 115550, DEN HAAG
 CLUBS VOOR ALLE LEEFTIJDEN — MODERNE INRICHTING — INSCHRIJVING VAN 2-6 EN 8-10 UUR

gemakkelijk uit te maken, waar vermoedelijk gewone concessieverleening voor de hoofdobjecten niet in de bedoeling zal liggen.

De vraag moet daarom gesteld worden, of ook aan dit speciale onderzoek dat een viertal jaren geduurd en allicht een paar ton gekost zal hebben, wel ooit begonnen had mogen worden. Het komt mij voor, dat een onderzoek, waarbij slechts de grenzen van gemeneraliseerde zones werden vastgesteld en de voornaamste ertsafzettingen oppervlakkig nader onderzocht, hier evenals in de Djampangs meer aanbeveling had verdiend. Tegelijk met een zoo spoedig mogelijk, na beëindiging der werkzaamheden opgemaakt verslag, hadden den vergunningsaanvragen toegelaten moeten worden, op dezelfde wijze als voor alle delfstoffen volgens de Mijnwet mogelijk is.) — Is een beleggingsraad voor Indië gewenscht?, door M. A. J. Kelling (de slotsom luidt ontkennend.)

Natuurkundig Tijdschrift voor Ned.-Indië

Tweede aflevering van deel XCI. Verslag omtrent toestand en werkzaamheden van de K.N.V. over het jaar 1930. — Aardbevingen en Getijden, door dr. S. W. Visser. — De bron te Pelantoengan, gedurende de laatste eeuw, door ir. F. T. Mesdag. — Eenige gegevens over aan menschen toegebrachte ongelukken door slangen, krokodillen en schorpioenen op Java, door H. J. V. Sody. — Aeronautical Weather Conditions in the Netherlands East Indies, door dr. S. W. Visser. — Een voorkomen van kwartszandsteen, daciet en contactmetamorfe gesteenten in het Heuvelterrein nabij Godean, Gouv. Jogjakarta, door dr. Edmund Scheibener en Tj. L. Reitsma. — Halo's in 1930 in N.-I., waargenomen door dr. S. W. Visser. — Two new races of Rattus lepturus from Java, door H. J. V. Sody.

Nederlandsch Indië

Afl. 13 van 16 Aug.: De Inlandsche Meerderheid. De Regeering krijgt haar trekken thuis, door mr. R. Fruin en mr. P.-M. C. J. Hamer. (De Volksraad, al was het dan in andere samenstelling, is door de Regeering zelf in een andere richting opgevoed.

Ondanks den financieelen nood, wil men geen verlaging der salarissen, wil men geen bezuiniging op onderwijs.

De meerderheid in den Volksraad is doof voor economische en financiële bezwaren, ziet niet of wil niet zien, dat haar weg moet leiden tot een financiële débacle.

De meerderheid in dien Raad mist economisch besef, hetgeen in wezen beteekent verantwoordelijkheidsgevoel.

Men bestrijdt niet meer, men let zelfs niet op de argumenten van de tegenpartij.

De Indische Mercurius

No 40 van 7 October: Sumatratabak en de Amerikaanse Tariefwet, door mr. H. J. Bool (sinds Juni 1930 bevat de Amerik. tariefwet een artikel (§ 307), waarbij de invoer van producten van den arbeid van gestraften (convict labor) evenals vroeger geheel verboden blijven en waarbij voorts de invoer van producten van dwangarbeid (forced labor) en van arbeid in contracten met poenale sanctie (indentured labor) verboden zijn; echter zullen deze laatste twee producten toegelaten worden indien zij niet in voldoende mate in de Vereenigde Staten worden geproduceerd om in de vraag aldaar te kunnen voorzien. Deze bepaling omtrent de laatste twee producten zal op 1 Januari 1932 in werking treden.)

De Indische Verlofganger

No 9 van 2 October: Huets terugkeer uit Indië, door S. Kalf. (Een „dubbelzinnig fortuin” kon men aan Huet zeker niet ten laste leggen, want hij bezat in 't geheel geen fortuin. Wel schreef een van zijne biografen (Tielrooy): „Hij had door zijne couraunt een bescheiden welvaart verworven, die helaas op het eind ietwat wankel bleek” — doch

die welvaart vertegenwoordigde gewis geen fortuin in de beteekenis, die men in Indië aan dat begrip hechtte. 't Zou eerder waar blijven dat het in Nederland en zijne koloniën, zelfs voor een zoo be-gaafd schrijver, geen proef hield dat: „Le journalisme mène à tout”. Althans niet naar de Fortuin.)

De Tropische Natuur

Afl. 9 van Sept.: Iets over de voortplanting der krokodillen, door F. J. A. — De kleinste Loran-thacee van Nederlandsch Indië: Arceuthobium Dacrydii Ridl., door C. G. G. J. van Steenis (het jaar 1931 belooft zeer veel voor de studie der Loranthaceën van N.I. te worden. Niet alleen zette het op den 1sten Januari in met het terugvinden van Arceuthobium Dacrydii te Tjibodas, doch we mogen wel verklappen, dat de groote verhandeling van dr. Danser over alle Nederlandsche leden dezer familie gereed is gekomen en binnenkort in druk zal verschijnen). — Oerwoud impressies. I, door F. J. Nainggolan (een en ander over den „orang oetan”). — Elephantopus scaber L. door D. v. L.

Tropisch Nederland

No. 12 van 5 October: De opening van den Kolonialen Raad op Curaçao, 12 Mei 1931. — Eenige eigenaardigheden in het Z. G. „Omgangs-Maleisch”, door M. Ch. Rouvery van Nieuwaal. — De bevolking van onze West. — De Britsch-Indiërs, door C. K. Kesler. VIII.

De West Indische Gids

October: Twee populaire vruchten van Curaçao. Oranjeappelen en pinda's, door C. K. Kesler (de Directeur Jan Doncker (1673-1679) heeft oranje-boomen en limoenstruiken laten aanplanten. De eerste „catjhan” zaden kwamen uit de Molukken en werden door Bewindhebbers der W. I. C. aan den Directeur van Curaçao Jonathan van Beumingen gezonden. — Geschiedenis van de Nederlandsche Bovenwindsche eilanden in de 18de eeuw, door prof. dr. L. Knappert. Hoofdstuk VI. (vervolg). — Banden tusschen Zuid-Afrika en Suriname in vroeger eeuwen, door Fred. Oudschans Dentz (In het geslacht-register der oude Kaapsche familiën van Christ. Coetzee de Villiers komt onder de 1500 familiën één persoon aan uit Suriname afkomstig: Christ. Benjamin Voltelen. Van de Kaap naar Suriname gingen o.a. leden van het geslacht Van den Heever. Een hummer huwde met Beutler, later met C. F. de Sydow in Suriname. Haar zuster in de Kaap met J. Friderici gehuwd, vertrok ook naar Suriname en hun zoon Jurriaen François, een Zuid-afrikaner van geboorte, werd er Gouverneur-Generaal. In 1901 overleed een Transvaler in Suriname, de mijnningieur C. W. Munnik. Tal van families worden behandeld in Suriname bekend, die in voor-noemd geslachtsregister voorkomen). — De Linschoten-Vereeniging, door Sn(elleman). — Ananas-cultuur in Suriname, door P. Bosch Reitz (wiens familie in het artikel van O. D. eveneens behandeld wordt, een tak van de familie Reitz uit Zuid-Afrika).

ZENDINGS- EN MISSIEBLADEN.

Annalen van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart. October: Tammber eilanden — Kerit, door pater Hendriks.

St. Claverbond. October: Juist op tijd! door Fr. Strater. — Maidenspeech, van den heer Ignatius Kasma Endrawahjana, het katholic Javaansch Volksraadlid. — Statistiek der eerste 20 jaar opleiding van R.K. Javaansche leerkrachten in de Java-Missie der P.P. Jezuweten. — Iets over de woningen van Javaansche prins en een katholiek kerkgebouw in Javaanschen stijl, door C. Tjiaakoesoema.

Kruistriomf. October: Tjitalengka (op 30 K.M. van Bandoeng, waar 13 Juni een kerkje is ingewijd).

Sint Melania-Bla. October: Jaarverslag 1930 van de vereeniging „Het Sint Melaniawerk voor Zuid-Sumatra”. — Alsvoeren voor Java.

Tijdschrift voor Zendingwetenschap. 3de stuk deel 75. Johannes Goszner, door F. J. F. van Hasselt (die voor de zending op Nieuw Guinee van zoo groote beteekenis is geweest werd in 1773 geboren en overleed 30 Maart 1858). — De plaats van de volksschool in de samenleving op Midden-Celebes (Poso) door J. Kruyt.

Drie voorwaarden om te slagen: matigheid, ge-regelde nachtrust, inspireerende voorbeelden. (Maandblad „Succes”).

Zoo juist verschenen:
**EEN HALVE EEUW VAN
 SAMENWERKING TUS-
 SCHEN WETENSCHAP EN
 PRACTIJK IN DE JAVA-
 SUIKERCULTUUR**

REDE

uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van bijzonder hoogleraar aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen op 12 Oct. 1931

door Dr. J. M. GEERTS
 PRIJS f.0.75

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij den Uitgever
 5279 J. B. WOLTERS
 GRONINGEN — DEN HAAG — BATAVIA

Beschaafde Dame, vroolijk humeur, eigen Home, wenscht

KENNISMAKING

met beschaafd Heer, liefst vaste positie of gepensionneerd. Brieven no. 5280 bur. van dit blad, Wagenstr. 37 Den Haag.

**Gediplomeerd VOETSPECIALIST
 F. J. M. RUTTEN**

SCHOOLMEESTERSTRAAT 40, DEN HAAG. Tel. 118375.
 Attesten van verschillende „Oost- en West”-leden ter inzage. 5274 Overal te ontbieden

Dansinstituut v.d. Zanden

SCHIEDAMSCHESINGEL 103B-105B — ROTTERDAM
 TELEFOON 51565 5591
 Een der goede adressen voor Indische verlofgangers.

UTRECHT

U F R A Radio-toestellen, direct op het lichtnet aan te sluiten (géén accu en anodebatterij), met ingebouwen luidspreker. Smaakvolle uitvoering in gepolitoerd notenhout. — Prijs f195.—
U F R A - RADIO — UTRECHT
 Wittevrouwensingel 2 (5145) Tel. 16024

Suriname

In ons nummer van 1 October ontleenden wij van „De Surinamer” een bericht over de koffiebereiding volgens het procédé-Fernandes.

Dr. Fernandes deelde aan het blad mede, dat de firma Stork, die de fabriek heeft gebouwd, waarschijnlijk een ingenieur naar Suriname zou zenden om te onderzoeken, welke veranderingen en verbeteringen aan de installatie zouden moeten worden aangebracht.

In „De Surinamer” van 17 September lezen wij nu, dat aan boord van de Stuyvesant, welke dien dag aankwam, zich ir. W. van Geldorp bevond, uitgezonden door de Stork-fabrieken, om de gewenschte veranderingen in de installatie te bestudeeren.

***

Hetzelfde blad bericht dat eind October vermoedelijk een Brazilaansch kapitein, die een rondreis maakt per landvliegtuig, door Zuid-Amerika, in Suriname zal neerdalen op het vliegveld bij de Zanderij, welk vliegveld door de militairen wordt nagezien.

***

De secretaris van het werklozen-stuncomité te Paramaribo, schreef aan de bladen omtrent de verichte werkzaamheden:

In de bijeenkomst van 1 Juli werden de sub-comité's gekozen en in dezelfde bijeenkomst werd door de aanwezige comitéleden 'n bedrag van ongeveer f1250 bijeengebracht, voldoende om de eerste kosten, verbonden aan de uitvoering der plannen, te bestrijden. Reeds op 20 Juni kon de eerste uitdeeling van warme maaltijden aan de ondervoede kinderen, plaats hebben.

Uitgedeeld zijn van Juli-28 Augustus 1931, 13036 porties, waarmede ongeveer 15000 maaltijden aan de kinderen zijn verstrekt, en daarna, toen warme maaltijden niet konden worden gegeven, 12600 bollebeschuiten, en p.l.m. 200 K.G. suiker voor suikerwater. Ook de andere afdelingen zijn nuttig werkzaam geweest.

Aan 50 personen, die zich als kleine landbouwer gevestigd hebben op Livorno, Lelydorp en in den

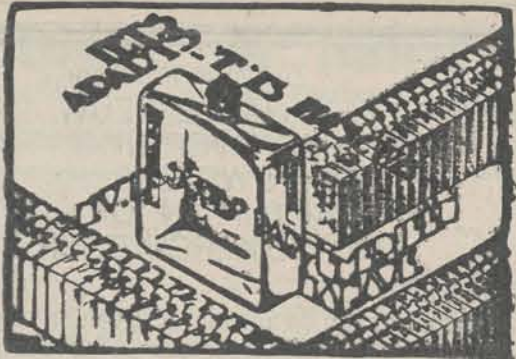
VEREENIGDE OCTROOIBUREAUX

BEËEDIGDE OCTROOIBEZORGERS
H. J. KOOY - Ir. H. J. J. WEURMAN

BEZUIDENHOUT 69 'S-GRAVENHAGE
 TELEFOON 772080 772081 772082

AANVRAGEN VAN OCTROOIEEN VOOR UITVINDINGEN EN DEPONEEREN VAN HANDELS- EN FABRIEKSMERKEN IN ALLE LANDEN. 5204

606

Saramaccapolder, zijn landbouwgereedschappen verstrekt, en voorschotten gegeven tot een bedrag van ongeveer f 900.

Tenslotte zijn aan arbeiders, door het Departement van Openbare Werken, werkzaam gesteld aan het kleibranden, houthakken en wegeaanleg in den Saramaccapolder, gereedschappen verstrekt.

Het comité kan met voldoening op deze resultaten terugzien en evenzoo met voldoening constateeren, dat het tot dusverre zoo goed als geene teleurstellingen heeft. Met dankbaarheid en waardeering kan het gewagen van de eendrachtige en belanglooze medewerking, die het van alle zijden heeft mogen ondervinden.

Het is daarom met leedwezen, dat het comité moet vermelden, dat het de eerste teleurstelling heeft ondervonden bij het beroep dat het bij de burgerij gedaan heeft door middel van de intekenlijsten voor een bijdrage ten behoeve der kindervoeding.

***

Het is aan „De Nieuwe Stem” van 2 September opgevallen, dat dit jaar de groot-opperhoofden der Boschnegers met hunne kapiteins en ook de kapiteins der Indianen van hun aloude gewoonte zijn afgeweken om met het koninginfeest naar Paramaribo te komen en hunne opwachting bij den Gouverneur te maken. Een vijftal Boschnegers kwamen na de ovatie der marktvrouwen naar het Gouvernementshotel, maar als men deze niet meerekent, hebben de bewoners van het binnenland zich ditmaal afzijdig gehouden.

Het blad vraagt zich af of dit verband houdt met de feiten die hebben plaats gehad: toepassing der wapenverordening op bepaalde dorpen en het ophouden van de toelage aan Jankoeso na het gebeurde met den opzichter bij het Boschwezen.

Een soort protest dus.

***

Naar aanleiding van de behandeling van de delfstoffenverordening in de Koloniale Staten, waarbij de heer May de uitzending van een geoloog bepleitte, geeft „De Nieuwe Stem” van 5 September een overzicht van de geologische onderzoekingen in Suriname van af het jaar 1853, toen dr. Voltz zijn onderzoek deed.

Hen, die in het onderwerp belangstellen, verwijzen wij naar het in 1908 bij Martinus Nyhoff verschenen boek van wijlen den landmeter J. A. Polak „Historisch overzicht van de goudindustrie in Suriname”.

Ook in de artikelen „goudindustrie” en „onderzoekingsstochten en onderzoek” in de „Encyclopaedie van Nederl.-West-Indië” is het een en ander te vinden.

***

„De Nieuwe Stem” van 22 Aug. schrijft: „Bij het schoonmaken en opdelfen van de sloot voor het kantongerecht (te Paramaribo) is er een oude bron aangeboord, die nu rijkelijk vloeit. Mid- den in de anders droge sloot welt helder water op.”

Wij herinneren ons dat een kleine dertig jaar geleden de heer Wardle, een deskundige uit Demerary, ter plaatse naar artesisch water heeft geboord.

***

„Nederlandsch Fabriekaat in Ned. Oost- en West-Indië” van October vestigt er de aandacht op, dat de uitvoer van sinaasappels uit Suriname in 1930 tegenover 1929 terugliep van 1.307.000 tot 629.000 stuks.

***

Wij hebben de feestviering op 3 October te Leiden meegemaakt. Hier willen wij alleen iets zeggen van groep 14 „West-Indië” in den goed geslaagden optocht. Deze wagen stelde de bananencultuur voor, die in Suriname zoo jammerlijk mislukt is. Men leze daarover de in 1913 verschenen brochure van wijlen den oud-Gouverneur van Suriname, mr. H.

J. Smidt „Suriname en Nederland, naar aanleiding van de bacovenzaak.”

Wat men hier „banaan” noemt, heet in Suriname „bacove”, en wat in Suriname „banaan” heet, wordt niet als fruit gebruikt, maar vervangt den aardappel, en wordt dus niet rauw gegeten.

In zijn interessant boek „Uit Oost en West. Verklaring van eenige uitheemsche woorden”, Arnhem 1889 schrijft wijlen prof. P. J. Veth (blz. 244):

...zegt men dus, gelijk men zoo dikwijls zegt, dat in West-Indië de banaan nevens de bakkeljauw het hoofdvoedsel van de negerslaven placht te wezen, dan is daarmee niet beslist of men Musa Sapientum of Musa paradisiaca bedoelt; het was zelfs doorgaans de bakkove, die aan de negers verstrekt werd.”

Hier was de professor er naast.

Het was nooit de bakkove. Er zou op de plantages een opstand zijn uitgebroken als men de slaven bakkoven (d.i. wat men hier banaan noemt) bij hun bakkeljauw (gezouten visch) had willen geven.

***

In de plaats van wijlen professor mr. M. W. F. Treub is als voorzitter van den Ondernemersraad voor Suriname benoemd de heer G. J. W. Putman Cramer, thans te secretaris van dien Raad.

De heer mr. dr. H. H. A. van Gybland Oosterhoff, tweede secretaris van dien Raad, heeft thans als eenig secretaris de leiding van het secretariaat.

Curaçao

Koninginnedag.

Anders blijkbaar dan de briefschrijver in de N. R. Ct. deelt de *Amigoe* mee:

„Het was dit jaar opmerkelijk stiller dan anders. De volksspelen hadden belangstelling genoeg, maar die ondraaglijke drukte van voorgaande jaren was er gelukkig niet.

's Avonds alleen moest de politie een paar café's sluiten, en tusschenbeide komen in een paar vechtpartijen: en 's nachts om twee uur werd in het hospitaal de eenigste gewonde binnengebracht”...

Openbare werken!

De directeur Ir. Meijers is afgekeurd, meldt de *Amigoe*. De waarnemende directeur Ir. Gravenstein is al naar Nederland vertrokken.

Hoofd der Hendrikschool.

Het schijnt tot nu toe niet gelukt te zijn een hoofd voor de Hendrikschool in het moederland aan te werven. De *Amigoe* meldt, dat benoemd is de heer J. Sprockel. De heer Sprockel is Curaçaoenaar, maar heeft in Nederland zijn acten gehaald.

Wat de *Amigoe* schrijft, dat de heer Sprockel bekend staat als een kundig onderwijzer, klopt geheel met onze inlichtingen. Wij meenen, in de officieele berichten gelezen te hebben — doch op dit oogenblik hebben wij die niet bij de hand — dat de benoeming voor één jaar is geschied.

Koloniale Raad.

Wij moeten het voorloopig doen met de *Amigoe*-verslagen.

In de vergadering van 1 Sept. l.l. waren twee brieven van den Gouverneur ingekomen. In den eersten deelde deze den Raad een aflossingsplan mede tot delging van de nog op dit gebiedsdeel bestaande schuld. De jaarlijksche 1 miljoen voor de aflossing zal hoofdzakelijk uit de accijns verworven worden, doch ook enkele andere bronnen, o.a. de duurtetoelag der ambtenaren, zullen moeten worden aangeboord.

Een tweede schrijven bracht aan de Raad de mededeeling dat Z. E. toch tegen het advies van den Raad in, zal moeten overgaan tot het bouwen der politiewoningen op Rio Canario. Verder deelde de Gouverneur met redenen omkleed mede, dat dit besluit geen schennis is van de rechten der Raad en dat dit besluit absoluut noodig is voor het verzekeren van orde en rust op het eiland.

Beide stukken werden naar de afdelingen verwezen.

Wat de bruggeldverordening betreft — het bestuursvoorstel is nog geamendeerd, o.a. heeft men duidelijk willen doen uitkomen, dat bruggeld aan ambtenaren in uniform alleen in en voor den dienst geldt.

Heet is het toegegaan bij de behandeling eener wijzigingsbegroeting voor 1929, of liever: harde noten zijn daarbij gekraakt. Met f 2.000.000,— is de begroeting overschreden, deels door de eigenaardige opvattingen bij Openbare werken, die tot het ontslag van den toenmaligen directeur hebben geleid, deels door „plotseling opgekomen behoeften”, waarmee wel de nasleep van den overval van Urbina zal bedoeld zijn. Als het verslag in de *Amigoe* juist is, dan heeft de dwaze wijze, waarop men in Curaçao het in de Oost zoo veel beter werkende stelsel van bestuursgemach-

Nagekomen Berichten.

tigden, in de praktijk toepast, weer een deuk gekregen. Stelt u voor, dat iemand, die zich van eigen verantwoordelijkheid bewust was, zou gezegd hebben, dat niet tijds gelden aangevraagd waren, omdat de raad het zoo druk had, of wel, dat men bij onderling verstaan „zoo nauw” niet kijken moet, of, dat de raad er zeker van zijn kon, dat de uitgaven in het algemeen belang gedaan waren. Wij kunnen begrijpen, dat, ook na zulk een verdediging, het ontwerp met algemeene stemmen verworpen is.

Aan de rede van Mr. Eskes ontleenen wij nog:

„Het Bestuur van 1929 heeft dus eenvoudigweg de begrotingsverordening naast zich neergelegd en naar welbehagen, volgens eigen goedgevoelen, de miljoenen uitgegeven. Het is ongelooflijk, maar waar. Een bestuur van Curaçao, volgens art. 29 van het R. R. ge- roepen de Kolonie te besturen met inachtneming van de voorschriften dezer wet, heeft of de bepalingen van het R. R. en van de begrotingsverordening niet gekend, wat wij toch niet mogen aannemen, of deze willens en weten overtreden.

En dan kan men nog met een koninklijke dankbetuiging voor de bewezen diensten zijn hooge ambt neerleggen. Na al het gebeurde is het mij onmogelijk de bewezen diensten te ontdekken. Het jaar 1929 vormt wel een donkere bladzijde in de geschiedenis van Curaçao”.

Wij zullen dus nu een wetsontwerp in de Tweede Kamer krijgen. Het is te hopen, dat de heeren dan op de hoogte zijn.

Regen.

Augustus was blijkens mededeelingen van de *Amigoe* een sinds dertien jaar ongekend goede regenmaand. Men hoopt erin een belofte voor een goed regenjaar te mogen zien. Het juist verschenen jaarverslag van de Kamer van Koophandel herinnert aan het ook in dit opzicht zoo ongunstige 1930.

Arbeidsbeurs.

Deze week, zegt de *Amigoe* van 12 Sept. l.l., hebben zich aan de beurs aangemeld 98 personen. Het totaal aantal is daardoor geklommen tot 203.

Sociale wetgeving.

Onder voorzitting van den procureur-generaal is door den gouverneur een commissie benoemd, om een wettelijke regeling betreffende de beroepsongevallen, de Zondagsrust en de winkelsluiting in studie te nemen.

De betooging op Aruba.

De teleurgestelde, niet herkozen, landraad vertelt in de *Amigoe* van zijn zegetocht. 4000 menschen, van de opgeroepen 10.000, waren opgekomen. Op de „ver- gaarplaats” waarschijnlijk. De rest werkte, dank zij de regen, op hun grondjes. Maar de oud-landraad heeft buiten den waard — incasu, mirabile dictu, de politie — gerekend. Die telde ook, en kwam op 750.

Het boekje van frater Realino.

Een nieuwe druk is verschenen van het vroeger als aardrijkskundeboek aangekondigde werkje van den R. K. onderwijzer op Curaçao, frater M. Realino Jan- sen, thans getiteld „Onze eilanden in Nederl. West- Indië en de overige eilanden van de Caraïbische zee, Venezuela en Columbia”. Met genoegen hebben wij het doorgezien en bemerkt, dat het zeer uitgebreid is, zoo- wel wat foto's als wat tekst betreft. Het is te begrijpen, dat de aanduiding als aardrijkskundeboek, al is het dit voor een belangrijk deel gebleven, vervallen is. Het zal zeker zijn weg vinden, en wordt hier in zonderheid voor gebruik in Nederland aanbevolen. Nog heden- morgen overkwam het ons, dat wij, door een acade- misch gevormd man hoorden vertellen, dat een bepaald persoon in Paramaribo vertoefde, en als bewijsstuk werd een krantenknipsel overgelegd, waaruit bleek, dat die persoon op Curaçao verbleef.

Uit den Verren Vreemde

Het Chineesch—Japansche incident.

II.

Wij hebben heden het verloop van zaken na te gaan, zooals dit zich tusschen de militaire verrichtingen door heeft afgespeeld, nadat de Japanners als eersten grooten zet Moekden tot zetel van hun demonstratiemacht hadden gemaakt. Zooals wij de vorige week mededeelden, kon dit geschieden zonder tegenstand van Chineesche zijde. De Chineesche regeering had 17 September een nota aan de Japansche gezonden, waarin zij een streng onderzoek toezegde om de schuldigen ter verantwoording te roepen, terwijl zij bovendien haar besluit deed kennen om uitgebreide maatregelen te nemen, ter bescherming van de Japansche onderdanen op Chineesch grondgebied.

Meende men toen over ontspanning te mogen spreken, daar de Japansche consul-generaal opdracht kreeg om het gebied der bedrijvigheid te localiseren, in dienzelfden tijd kwam echter het hiermede niet overeenstemmende, verontrustende bericht van de bezetting van de havenplaats Tsingtau in het voormalige pachtgebied.

Spreekt vanzelf, dat de Chineesche regeering verontwaardigd opkwam tegen het optreden van Japan in en bij Moekden en in Tsingtau. Maar zij vond ook gelegenheid dadelijk het conflict in den Volkenbondsråd te Genève te bespreken.

De Volkenbondsråd komt te Genève bijeen wanneer hiertoe aanleiding bestaat, hij was er nu nog in verband met de jaarlijksche zitting van de algemeene Volkenbondvergadering. In den Raad zitten permanente leden, die de z.g.n. groote mogendheden vertegenwoordigen, en leden, die voor drie jaren gekozen worden. Tot de permanente leden behoort Japan, in de, in September gehouden verkiezing was China weer (t heeft er vroeger ook al zitting in gehad) tot wisselend lid gekozen. De opening van de eerste Raadszitting na deze verkiezing vond plaats op 19 September.

Er zijn verschillende artikelen in het Volkenbondsverdrag, die zich in het onderhavige geval voor toepassing aanboden. Zoo verklaart art. 11 uitdrukkelijk, dat elke oorlog of bedreiging met oorlog den geheelen Volkenbond aangaat, en dat deze de maatregelen moet nemen, geschikt om den vrede doeltreffend te beschermen. Bovendien zegt het 2e lid van dat artikel, dat elk lid van den Bond het recht heeft de aandacht te vestigen op elke omstandigheid, nadeelig werkende op de internationale betrekkingen en welke diensgevolge dreigt den vrede te verstoren.

Wij bepalen ons tot deze aanhaling, omdat dit artikel in Genève aan de orde is gesteld.

Toen de Raad den 19en Sept. zijn zitting opende, waren de rollen zoo verdeeld, dat aan den Japanschen gedelegeerde, Yoshisawa, gelegenheid werd gegeven te spreken vóór den Chineeschen vertegenwoordiger Dr. Alfred Sze. De eerste kon over de militaire ontmoeting bij Moekden nog niet meer zeggen dan de couranten bericht hadden, maar wel verzekerde hij overtuigd te zijn dat de Japansche regeering al het mogelijke zou doen ter kalmeering van den toestand. Dr. Sze verklaarde zeer ernstig verontrust te zijn door het in Mantschoerije voorgevallen, hij wist er nog niet genoeg van om reeds een voorstel te doen, maar hij zou niet nalaten de zaak bij den Raad aanhangig te doen blijven.

De voorzitter van den Raad, de Spaansche minister Lerroux, sprak de hoop uit, dat het inderdaad tot kalmeering zou komen.

De telegrammen in de dagbladen brachten echter geen goed nieuws, zooals den lezer bekend is uit ons overzicht van de vorige week.

De Chineesche regeering zond een tweede nota aan Japan, onmiddellijke ontruiming van de bezette streek in Mantschoerije eischende. Ter zelfder tijd (21en) deed Dr. Sze den Volkenbond een nota toekomen, waarin op grond van het vermelde 2de lid van art. 11 verzocht werd het ontstane conflict te regelen.

Maar berichten over dreigend gevaar voor de in China en speciaal in Mantschoerije verblijvende of gevestigde Japanners en Koreanen, en over demonstraties tegen de Japanners en boycott van Japansche artikelen in verschillende plaatsen, begonnen het vinden van een eenvoudige oplossing al moeilijker te maken.

De Raad van den V.B. wist met het geval geen weg. De vertegenwoordiger van Japan bleef verzekeren, dat zijn regeering de bedoeling niet heeft China den oorlog aan te doen. Die van China zag den oorlog zeer nabij en stelde in het vooruitzicht dat zijn regeering wellicht spoedig een nog dringender beroep op het V.B.verdrag zou moeten doen.

Den 21en Sept. besloot de Raad een dringend telegram aan beide partijen te zenden, om verering van den toestand te voorkomen, voorts werd den Raadsvoorzitter gemachtigd, in overleg met de vertegenwoordigers der beide landen, middelen te zoeken om partijen het terugtrekken van troepen mogelijk te maken, zonder gevaar voor de veiligheid der

NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINCKSCHOOI”

1ste SWEELINCKSTRAAT 22-24 - DEN HAAG

6 jaar L.O. met Fransch en Handenarbeid. Opleiding voor H.B.S. enz.

4 jaar U.L.O. Opleiding Diploma A. en B. Vervolgklasse.

Opleiding Diploma Stenografie en Cursus in het koken.

De Directrice, M. A. G. STEFFELAAR.

5546

vreedzame bevolking, bovendien werd de regeering te Washington op de hoogte gesteld van 's Raads handelingen.

Omtrent dezen tijd liet de Sowjet-regeering aan de gezanten van Japan en China te Moskou weten, dat zij niet onverschillig zou blijven toezien. Om op alle mogelijkheden bedacht te zijn, werd het roode leger in het Verre Oosten versterkt.

Ook de Ver. Staten van N.-Amerika deden blijken van hun bezorgdheid. In Washington werd de opvatting geuit, dat het verdrag van 1922, waarbij de soevereiniteit van China gegarandeerd werd, geschonden zou zijn. Japan kan dit niet toegeven, en beweert juist te handelen op grond van de rol bij dit verdrag aanvaard, als beschermer van den spoorweg dwars door Mantschoerije. Amerika heeft ook aan den Volkenbondsråd doen weten, dat het wil medewerken om den vrede in het verre Oosten te redden.

Men hoorde tevens, dat ook van meer dan één zijde stemmen opgingen, om te vragen hoe Japan zijn houding wist te rijmen, met de onderteekening van het Kellogg-pact, dat den oorlog als middel van de staatkunde uitschakelt (utbant). De Japansche minister van Buitenlandsche Zaken heeft een bescheid hierop gepubliceerd. De militaire operaties heeten maatregelen van zelfverdediging bij de ondervonden bemoelijking van de uitoefening van rechten of plichten, verkregen of opgelegd door internationale verdragen. Japan wenscht geen oorlog, wil China's rechten niet te na komen, maar China dwingt Japan tot handelen zooals het doet.

In China is de onderlinge strijd tusschen de regeeringstroepen en die van de zich opgeworpen hebbende communistische regeering der Zuidelijken gestaakt, en is sprake van zoo noodig vereend optreden tegen den buitenlandschen indringer. Tijdelijke verzoening dus tusschen Kanton en Nanking.

Den 20sten Sept. een derde protest-nota van Nanking aan Tokio. In China hadden talrijke bijeenkomsten plaats, die om onverwijld algemeene mobilisatie vroegen. De regeering bleef bij haar houding, dat de Volkenbond behoort tusschen beide te komen.

Den 25sten werd te Genève een Japansch antwoord ontvangen en kreeg Yoshisawa ook eindelijk instructies van zijn regeering. Tokio verzekerde niets te willen doen dan het hoogstnoodzakelijke en dacht alles met de Chineesche regeering wel in orde te kunnen brengen, zonder inmenging van derden.

Ook China antwoordde dadelijk. Het wees er op, dat het zich van elke militaire actie onthoudt, omdat het de zaak in handen van den Volkenbond heeft gelegd, voorts werd de verantwoordelijkheid voor de bescherming van het volk erkend en aanvaard, zoodra de Japansche troepen zich zullen hebben teruggetrokken.

Er ligt in deze verklaring een scherpe tegenstelling. Japan wil overleg met China alleen, 't kan daarbij dan alle geschilpunten, wenschen en verlangens aan de orde stellen, China wil dit niet, tenzij Japan begint met zijn troepen terug te trekken, zoodat men vrij tegenover elkander staat. Overigens vraagt hij van den Volkenbond regeling van het conflict, zonder 't er bij halen van andere aangelegenheden.

Zoo is 't een heen en weer praten gebleven. Er zijn nog nota's gewisseld. De Volkenbondsråd heeft nog enkele keeren over de kwestie beraadslaagd. Het resultaat heeft van de eene teleurstelling tot de andere geleid, China heeft zich correct aan het Volkenbondspact gehouden, Japan is blijven verzekeren, dat het geen oorlog wil, terwijl het in oorlogsdaden bleef volharden. De Volkenbondsråd heeft zich wijs gemaakt dat het gevaar geweken was. Hij heeft den 20sten September het besluit genomen, alle toezeggingen in aanmerking nemende, beide partijen te verzoeken alles in 't werk te stellen om het herstel der normale betrekkingen te verhaasten, en zijn zitting te verdragen tot 14 Oct. Ging alles goed, dan zou men op dezen datum zelfs weer bijeen behoeven te komen, mocht 't daarentegen onverhoopt noodig zijn, dan zou men eerder samenkomen. Zoo gingen de raadsleden hinstoe, terwijl de Japanners in Mantschoerije bleven, in Hongkong bloedige ontmoetingen plaats vonden, Tsingtau bezet bleef en zoo pas nog bericht was ontvangen dat twee provincies, Kirin en Moekden, onder Japanschen invloed een beweging tot afscheiding van China waren begonnen.

Een slechte beurt voor den Volkenbond. De verdraging is dan ook bekort moeten worden.

Japan is eenvoudig degegaan met versterking van zijn macht, de militaire leiders dwingen de regeering tot al verder en verder gaan. China heeft

zich nogmaals tot den Volkenbond gewend. Amerika is zich meer daadwerkelijk met de zaak gaan bemoeien.

De Raad is diensgevolge den 13den October weer bijeen gekomen. Hij is in volle beraadslaging als dit blad verschijnt, hierover dus in een volgend nummer.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Aan de leden der afdeling Den Haag van „Oost en West”.

In het belang der administratie en ter vermindering van omslachtigheid wordt men beleefd verzocht de jaarlijks verschuldigde contributie rechtstreeks te voldoen aan den Secr.-Penningmeester der afdeling Den Haag, den heer J. C. Baudoin, Jac. Hopstraat 12, Den Haag, giro no. 135120 — en dus niet aan het Algemeen Secretariaat.

Informatie-Bureau.

Het Informatie-bureau der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2½—4 uur (des Zaterdags alleen tot 12 uur).

Ter overdenking.

Aan hen, die de Vereeniging „Oost en West”, bij uiterste wilsbeschikking wenschen te bedenken, wordt daartoe de volgende vorm aanbevolen:

„Ik vermaak aan de Vereeniging „Oost en West”, zetel Den Haag, waarvan de Statuten zijn goedgekeurd laatstelijk bij K. B. van 1 September 1927, No. 22, de som van ..... uit te keeren binnen .... maanden na mijn overlijden, vrij van alle kosten en rechten.

VAN DE REDACTIE.

Erratum.

De titel van het artikel over Essequebo enz. in het Koloniaal Weekblad, 8 October 1931, no. 41 moet luiden: **De AFSTAND van Essequebo, Demerary en Berbice in 1814** en niet **De opstand**, enz.

In het „Kol. Weekbl.” van 24 Sept. j.l. vindt men in het „Siameesch Dagboek”, eerste kolom: „she is so offely ill”. Dit moet natuurlijk zijn: „she is so awfully ill”.

Commissariaat voor Indische Zaken.

Uitzending voor 's Lands dienst in Nederl.-Indië.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

- onderwijzer en onderwijzeres bij het openbaar lager onderwijs, in het bezit der hoofdkarte;
- leeraar natuurkunde (ervaren doctoren of doctorandi);
- leeraar Nederlandsche taal en letterkunde;
- leeraar aardrijkskunde;
- leeraar Fransch (doctoraal diploma of akte B);
- leeraar Duitsch (doctoraal diploma of akte B);
- predikant bij de Protestantsche Kerken.

Zij, die voor uitzending voor één dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën, Afdeling B, Eerste Bureau.

Naar Parijs.

De heer P. J. Goes, Fahrenheitstraat 710, Den Haag, (telef. 333713) schrijft ons:

„Uit eene mededeeling in het nummer van het „Koloniaal Weekblad” van 1 Oct. j.l. is mij gebleken, dat de door de afdeling 's-Gravenhage van „Oost en West” georganiseerde reizen naar de tentoonstelling te Parijs, tot het verledene behooren.

Dit geeft mij aanleiding er de aandacht der leden (ook van andere afdelingen) op te vestigen, dat mijn Bureau (Auto-Reisbureau) nog steeds de gelegenheid openhoudt, om tot het einde der Tentoonstelling aan groepsreizen naar Parijs deel te nemen. Voor deze reizen wordt gebruik gemaakt van de

bekende gerieflijke autocars met de clubfauteuils welke in het koude jaargetijde kunnen worden verwarmd. De kosten dezer zevendaagsche reizen (2 dagen heen via Brussel, 2 dagen terug via Amiens, oorlogsfront, 3 dagen te Parijs) bedragen, eerste klas verpleging inbegrepen, f 98.— aan het Bureau van O. en W. te 's-Gravenhage zijn prospecti verkrijgbaar."

Luchtpost naar Indië.

Met het vliegtuig dat 8 Oct. j.l. van Schiphol naar Ned.-Indië is vertrokken, werden 25 zakken luchtpost verzonden met een totaal gewicht van 218 K.G. bruto en 194 K.G. 540 G. netto.

De zending bevatte 13624 stukken beneden 5 gram, 392 briefkaarten en postwissels 3427 stukken zwaarder dan 5 gram en 1123 stuks bestemd voor tusschenliggende landen; in totaal 18566 stuks.

ADRESVERANDERINGEN.

C. Gerber, immigratieambt. 1e kl. te Medan, v. Boetzelaerl. 108a, Den Haag; J. G. Ormel, 1e. luit. der Art. Middelburgschestr. 51, Scheveningen; T. Bijl, Schoolhoofd, b.h. O.W.L.O., p.a. Peperstr. 17, Beverwijk; P. van Geer, Off. v. Gez. 1e. kl., Gentschestraat 199, Scheveningen; dr. W. F. Stutterheim, dir. der alg. middelb.sch. te Soerakarta, p.a. Hotel Rijnland, Leiden; Mr. A. M. Creutzberg, Landrechter te Soekaboemi, p.a. Herv. Pastorie, Abcoude; J. L. Havermans, schoolhoofd der openb. Holl.-Ind. school te Salatiga, Thomsonlaan 4, Den Haag; F. K. C. de Korte, griffier der 1e kl. v.d. Landraad te Madion, L. v. Meerdervoort 171, Den Haag; J. Ramaer, Gouv.-secr., Willem de Zwijgerl. 82, Den Haag; K. R. A. K. A. L. Hanssens, electricien 1e kl. b.d. S.S. en Tr., Klimopstr. 180, Den Haag; J. G. Philippi, stationscomm. 2e kl. S.S. en Tr., Fultonstr. 141, Den Haag; J. v. Oosten, leeraar b.d. H.B.S. te Malang, Berkstraat 19, Den Haag; V. v. Raadhoven, wnd. 1e comm. b.d. Weesk. te Padang, v. Speykstraat 173, Den Haag; F. Catoire, techn. ambt. 2e kl. P.T.T., 2e Schuitstr. 138, Den Haag; J. L. Oudraad, plv. insp. v.h. Inl. Onderwijs in het 6e ressort, v. Weede v. Dijkveldstr. 46, Den Haag; H. G. Maanen, treincontr. b.d. S.S. en Tr., Laan v. Eik en Duinen 227, Den Haag; F. Florentinus, hoofdcomm. b.d. Gen. Thes. b.h. dept. van Fin., Columbusstr. 250, Den Haag; F. B. Brostowski, leeraar b.d. Kon. Wilhelm. school te Batavia, Sportlaan 112, Den Haag; J. v. d. Putten, comm. b.h. Dept. v. Oorlog, Archimedesstr. 141, Den Haag; A. J. Kupfer, ing. P.T.T., Frankenstg 144, Den Haag; P. van Rosmalen, mulo-onderw., Prof. Lorentzlaan 38, Zeist; G. A. Smit, Hoofdagent v. pol. 2e kl., Prins Hendrikstr. 78, Alphen a.d. Rijn; F. Maphar, afd.-secr. op het Res.kant. te Koedoes, Beekl. 340, Den Haag; J. J. Been, hoofdagent 2e kl., b.d. alg. politie, Hang 33, Rotterdam; dr. A. Ligtstein, off. v. gez. 1e kle., Leidschegr. 44a, Amsterdam-C.; ir. D. Grevelink, ing. 1e kl., b.d. waterst. en BOW, W. de Zwijgerl. 123, Den Haag; J. H. Bekker, 2e werktuigk. b.d. Gouv. Marine, Claes de Vrieselaan 32a, Rotterdam; mej. S. de Weerdt, te comm. b.d. S.S. en Tr., Pauwenl. 94, Den Haag; dr. W. Treffers, gouv. arts 1e kl., Iepalaan 35, Den Haag; H. G. Hoogkamer, contr. 2e kl. P.T.T., Heerengracht 29, Leiden; W. N. J. M. Allard, Lid v.d. alg. Rekenkamer, L. v. Meerdervoort 294, Den Haag; H. Boelman, Gouv.arts, b.d. Gouv. Centr. Burg. Ziekeninr. te Soerabaja, Haagweg 145, p.a. ds. W. J. Boelman, Monster; ir. A. J. R. Cornelissen, ing. 1e kl., b.d. dienst v.d.

**„TIJMSTRA'S SCHOLEN" (N.V.)
SWEELINCKSTRAAT 17 — DEN HAAG**

H. B. S. - 5-j. cursus - H. H. S.

Meer Individueel Onderwijs voor Jongens en Meisjes

5575

Wij lossen al Uwe onderwijsmoeilijkheden bij aankomst in Holland op

Mijnb. Biltstr. 136, Utrecht; D. W. N. de Boer, ass.-res. der Bataklanden, Gevers Deynootweg 7, Scheveningen; ir. P. J. F. v. Buuren, hoofding., onderhoofd v.d. afd. Havenwezen v.h. dept. der B.O.W., Stadhouderspl. 89, Den Haag; Ch. H. de Bijl, onderopz. machin., b.d. S.S. en Tr., Regentesse- laan 319, Den Haag; J. Bijleveld, res. v. Semarang, Gr. Hertoginnelaan 202, Den Haag; ir. E. Fels, hoofding., hoofd der afd. Bruggen en Wegen v.h. dept. der B.O.W., Stadhouderskade 114d, Amster- dam-Z.; ir. K. v. d. Laan, hoofding., hoofd der Irrigatiewerken in Krawang, Joh. Gerardtsweg 167, Hilversum; J. R. Kessler, ass.-res. b.d. alg. Bestuursd., Weimarstr. 112, Den Haag; J. W. Kouwe, dir. der Norm.sch. van Inl. hulponderw. te Pematang Siantar, Noorderstraatw. 252, Huizen; P. G. Lun- tungen, comm. v.d. Bel. te Kediri, Beeklaan 339, Den Haag; C. E. Maier, ass.-res. te Langkat, So- noijstr. 57, Den Haag; W. F. H. Manuel, ambt. ter besch. d.d. ingenieur 1e kl. b.d. S.S. en Tr., Laan v. N. O.-Indië 128, Den Haag; A. E. de Mey, 1e klerk op het kant. v. d. Alg. Pol. te Cheribon, Goudenregenstr. 101, Den Haag; mr. E. Rijke, Voorz. Landr. Soemenop, Witte Rozen- straat 20, Leiden; J. Polak, hoofdambt. t.b. direct. der B.O.W., R. J. Schimmelpennincklaan 8, Den Haag; H. Hofman, inspect. 1e kl. P.T.T., Hollen- drechtstr. 3-huis, Amsterdam-Z.; J. A. Arcken, hoofd- ambt. t.b. direct. dept. v. B.B., Harstenhoekweg 179, Scheveningen; mej. A. N. T. F. Davelaar, comm.- redactrice dept. v. Just., Lützelmat 650, Luzern; H. L. R. Schilling, ass.-res., Alg. Bestuursd. v.m. 25-9-1931, Breiterlaan 32, Den Haag; E. A. A. Schefer, werktuigk. S.S., Hazelaarstr. 61, Den Haag; A. E. F. Gomis, alg. ontvanger 2e kl., Loosduin- schekade 348, Den Haag; mej. A. A. G. Bosch, L. v. Meerdervoort 636, Den Haag; mej. J. J. van Alphen, onderw. P. J. S. Soekaboemi, Villa Mut- spitz, Merano; C. E. Nieuwland, v. Linschotenstr. 13, Den Haag; W. Ch. Thieme, res. v. Bantam, Laan v. N. O.-Indië 246, Den Haag; A. H. van Gorp, onderl. inf., Weimarstr. 18a, Den Haag; W. N. A. van Es, luit. Kol. genie, Vlasmarkt K 158, Middelburg; W. A. Blitz, luit. Gen. tit. v. Alkemade- laan 502, Den Haag; M. J. Cornelus, res. v. West Priangan, Rue Merle d'Aubigne 15, Genève; K. Kruit, comm. 1e kl. P.T.T., Veldheimlaan 8, Zeist; A. J. Hamerster, afd. Hoofd Dept. van B.B., Meent- weg 1-a, Naarden; M. de Koning, Opvoedend ambt. Opvoedingsgesticht Blitar, Weizichtstr. 3b, Rotter- dam; A. Reilingh, opperhoutvester, 2e Louise de Colignystr. 53a, Den Haag; D. Heuvelink, alg.

ontvanger Djombang, Begoniastr. 95, Den Haag; B. F. Haag, houtvester v.m. 1-10-1931, Beeklaan 495, Den Haag; S. Visser, off. v. gez. 1e kl., Nice (Cimiez) Palais Bella Vista Avenue d'Anvers; mr. D. A. Giel, referendaris dept. v. Gouv. Bedr., Beek- laan 356, Den Haag; dr. S. J. Visser, gouv.-arts 1e kl., volksgez., Palais Bella Vista Avenue d'Anvers, Nice (Cimiez); J. G. Voormolen, bouwk. S.S., Grindweg 229, Bennekom; mej. A. E. Ch. den Berger, onderw. N. S. hulponderw. Fort de Kock, Jan Steenstr. 2, Hilversum; C. M. Filet, hoofdstationshoofd S.S., Palmstr. 13, Utrecht; E. F. J. Loriaux, res. v. Timor, Ten Hovestr. 53, Den Haag; W. P. Hillen, Lid Raad Nederl. Indië, p.a. Galileistr. 6, Den Haag; Ch. Welter, vice-pres. Raad v. Ned. Indië, Statenpl. 10, Den Haag; F. A. de Witt, alg. ontv. 2e kl. Goudenregenstr. 122, Den Haag.

Financieele Berichten.

**Opgave van de N. V. Haagsche Boaz-Bank,
Molenstraat 45, Den Haag.**

Noteringen ter beurze van Amsterdam

	5 Oct.	12 Oct.
1931		
Aandeelen Koloniale Bank	68 ¹ / ₂	72
" Ned. Ind. Handelsbank	68	70 ¹ / ₂
Cert.aand. Ned. Handel Mij.	89 ⁷ / ₈	91 ¹ / ₈
Aandeelen Alg. Exploratie Mij.	52	63
" Kon. Petroleum Mij.	133	140
" Rubber Cult. Mij. A'dam.	49	51 ¹ / ₂
" Ned. Ind. Suiker Unie	93	100
" Ned. Scheepvaart Unie	81 ³ / ₄	81
" Handelsverg. A'dam	178 ¹ / ₄	192
" Deli Batavia Mij.	129 ¹ / ₂	138
" Deli Maatschappij	159 ³ / ₄	169
" Senembah Mij.	175	193 ¹ / ₂
" Deli Spoor	86 ¹ / ₂	85 ¹ / ₂
" Ned. Ind. Spoorweg Mij.	84 ¹ / ₂	88
" Philips Gloeil. (nieuwe)	55 ³ / ₈	57 ¹ / ₄
Cert.aand. Margarine Unie	113	120 ¹ / ₂
Wisselkoersen		
Verkoop		
Londen	9.60	
New York Cable	2.46 ¹ / ₂	
Berlijn	57.00	
Parijs	9.72	
Brussel (Belga)	34.65	
Zurich	48.50	
Weenen	31.00	

WISKUNDE - BOEKHOUDEN

Privaatlessen f 2.50 per uur. 5261

F. TERSTEEGE

GOUDSBLOEMLAAN 15. DEN HAAG. Tel. 339022.
Aanbevolen adres voor Leden van „Oost en West”.

Het aangewezen adres voor gebruikte en nieuwe **AUTOMOBIELEN** is **P. KIEFT,** Zeezwaluwstraat 2-2a, einde Houtrustweg. Tel. 555068.
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.
Tevens expert van alle Automobielen. 5263
In- en verkoop van nieuwe en gebruikte Automobielen.

N.V. Haagsche Boazbank
Molenstraat 45 & Telefoon 115903
Den Haag

Rente Spaarkas 3¹/₂%
Rente Deposito's . . . . . 2¹/₂ tot 4¹/₂%
Rente in Rekening-courant 2¹/₂%

Aan- en Verkoop- van Effecten
Verzilvering van Coupons
SAFE-INRICHTING
De Directie: **Mr. J. A. DE WILDE**
M. A. POTTER

5439

Mutatiestaat van 7 tot 14 October '31

Nieuwe Leden:

E. A. Douglas, Oud-Mijnningenieur in N.-I., Bor- gèle B. 149, bij Deventer.
F. Ch. H. Hirschman, Ass.-Resident te Donggala (Celebes).

Voorgesteld door:

Dr. H. H. Zeijlstra Fzn. te Deventer.
Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West” te Malang.

Afschrijvingen:

W. B. E. Tulling, Arnhem, de Wetstraat 8.

Adresveranderingen:

J. D. Meerwaldt, van: Bloemendaal, Rustenburger- weg 10, naar: Apeldoorn, Zwolsche Weg 371.
J. Kruisheer, van: Naarden, Bikbergerweg 3, naar: Huizen, Bikbergerweg 52. (Afd. „t Gooi”).
F. C. Weiffenbach, Indoloog, van: Leiden, Rijn- en Schiekade 17, naar: Oegstgeest, Wethouder Duivenvoordestraat 39.
Mevrouw M. J. Mees-Hommes, Groningen, van: Nassaulaan 50, naar: Emmasingel 4.

Mr. D. Fock, Oud-Gouverneur-Generaal van N.-I., Den Haag, van: Paleisstr. 10, naar: Laan Copes van Cattenburch 56.
Mevrouw E. A. E. von Tiedemann, Utrecht, Jan van Scorelstraat, van: 33, naar 45.
G. M. Grasman, thans: Employé Standaard Olie-Mij, van: Curaçao Klipstraat 54, naar: Aruba (W.-I.)
P. L. Verschoor, thans: 1e Luitenant Inf. te Padang- Pandjang.